

SISÄLTÖOHJE MAKSU- JA PETOSTIETOJEN RAPORTOINTIA VARTEN (MAPE)

Versio: 1.3
Julkaisupäivä: 16.12.2022
Voimassa: 1.1.2023
Käytössä: 1.1.2023

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

Versiohistoria

Versio	Päivämäärä	Voimassaolo	Muutokset
1.0	28.5.2021	1.1.2022-	Ensimmäinen versio ohjeesta.
1.1	8.9.2021	1.1.2022-	<ul style="list-style-type: none"> - Täysraportoitajien raportoitavien tietueiden lukumäärä korjattu lukuun 2.4 - ACCO-tietue: <ul style="list-style-type: none"> • Korjattu sananvalintoja • Täsmennetty kentän 4 erän "Asiakasvarat (A030)" määritelmää • Täsmennetty kentän 5 erän "Muu talletus kuin yön yli -talletus (NOD)" määritelmää - HPAY-tietue: <ul style="list-style-type: none"> • Täsmennetty kentän 5 erän "Petollinen maksutapahtuma (FT)" määritelmää • Täsmennetty kentän 6 erien "Suoraveloitus (DD)", "Tilin hyvitys yksinkertaisella tilikirjauksella (CBE)" ja "Tilin veloitus yksinkertaisella tilikirjauksella (DBE)" määritelmiä • Täsmennetty kentän 8 määritelmää • Täsmennetty kentän 11 erän "Muu (OTH)" määritelmää • Täsmennetty kentän 15 määritelmää, sekä sen erän "Ei-etä-maksu (NR)" määritelmää • Täsmennetty kentän 17 määritelmää, sekä sen erän "Pankkiautomaatti (T020)" määritelmää • Täsmennetty kentän 18 määritelmää, sekä sen erien "PISP (PI)" ja "Mobiilisovellus (MP)" määritelmiä - QPAY-tietue: <ul style="list-style-type: none"> • Täsmennetty kentän 6 erän "Suoraveloitus (DD)" määritelmää • Täsmennetty kentän 8 määritelmää • Täsmennetty kentän 15 määritelmää, sekä sen erän "Ei-etä-maksu (NR)" määritelmää • Lisätty uusi aliluku 7.9 - APAY-tietue: <ul style="list-style-type: none"> • Täsmennetty kentän 5 erän "Petollinen maksutapahtuma (FT)" määritelmää • Täsmennetty kentän 6 erien "Suoraveloitus (DD)", "Tilin hyvitys yksinkertaisella tilikirjauksella (CBE)" ja "Tilin veloitus yksinkertaisella tilikirjauksella (DBE)" määritelmiä • Täsmennetty kentän 8 määritelmää • Täsmennetty kentän 15 määritelmää, sekä sen erän "Ei-etä-maksu (NR)" määritelmää • Täsmennetty kentän 17 määritelmää, sekä sen erän "Pankkiautomaatti (T020)" määritelmää - SERV-tietue: <ul style="list-style-type: none"> • Täsmennetty erän "Lähetetyt verkkolaskut (S070)" määritelmää

1.2		1.1.2022-	<ul style="list-style-type: none"> - Muutettu yleisiä ohjeita maksutapahtumien tuplaraportoinnin välttämiseksi luvussa 2.2 - CARD-tietue: <ul style="list-style-type: none"> • Täsmennetty erän "Maksuaikakortti C120" määritelmää (vaikuttaa tietueisiin HPAY ja APAY) - HPAY-tietue: <ul style="list-style-type: none"> • Lisätty esimerkkejä kentän 6 erän "Tilisiirto (CT)" raportointiin. Koskee myös tietueita QPAY ja APAY. • Täsmennetty kentän 11 erän "Kirjeenvaihtajapankkimaksu (CRBP)" määritelmää • Täsmennetty kentän 11 erän "Muu (OTH)" määritelmää • Täsmennetty kentän 12 "Pikamaksu" määritelmää • Muutettu maksupalveluntarjoajan mahdollisia rooleja tilisiirtojen ja suoraveloitusten osalta. - QPAY-tietue: <ul style="list-style-type: none"> • Muutettu maksupalveluntarjoajan mahdollisia rooleja tilisiirtojen ja suoraveloitusten osalta. - APAY-tietue: <ul style="list-style-type: none"> • Muutettu maksupalveluntarjoajan mahdollisia rooleja tilisiirtojen ja suoraveloitusten osalta. - SERV-tietue: <ul style="list-style-type: none"> • Täsmennetty erän "Lähetetyt verkkolaskut (S070)" määritelmää • Täsmennetty erien "Asiakkaan tunnistustapahtumat (S010)", "Konekieliset tiliotteet (KTO) (S021)", "ISO20022 -tiliotteet (XML) (S022)", "Verkkolaskun vastaanottosopimukset (S061)", "Verkkolaskun lähetyssopimukset (S062)" ja "Laskuttajien SDD-sopimukset (S063)" määritelmiä
1.3	16.12.2022	1.1.2023	<ul style="list-style-type: none"> • Lisätty luku 1.3 EKP:n vähimmäisvaatimukset ja sanktiot • Luku 2.3 Maksupalveluntarjoajan rooli: tarkennettu maksunvälittäjän määritelmää - ACCO-tietue: <ul style="list-style-type: none"> • Lisätty tieto siitä, ovatko raportoitavat erät kanta- vai virtatietoja. • Korjattu kentän 4 erien A010, A022, A023, A024 ja A025 raportoitavien tietojen viiteperiodit kalenterivuodesta raportointijaksoon. • Täsmennetty kentän 4 erän "Maksutilit, joilla on käyty AISP:ien toimesta (A021)" sijaintimaan raportointiohjeistusta. - APAY-tietue: <ul style="list-style-type: none"> • Luku 6.1 Raportoijan rooli (kenttä 4): tarkennettu maksunvälittäjän ja maksunprosessoinnin määritelmiä • Luku 6.2 Raportoitava tieto (kenttä 5): täsmennetty petollisen maksutapahtuman määritelmää • Luku 6.3 Maksupalvelu (kenttä 6): Täsmennetty kentän 6 erien "Tilisiirto (CT)", "Suoraveloitus" (DD), "Korttimaksu" (CP), "Käteisnosto" (CW) ja "Sähköisen rahan maksu" (EMP) määritelmiä. • Luku 6.4 Sähköinen (kenttä 8): Täsmennetty kentän 8 "Sähköinen" määritelmää • Luku 6.10 Syy, jos non-sca (kenttä 21): Täsmennetty kentän 21 raportointiohjeistusta.

SISÄLLYS

1 Johdanto	5
1.1 Maksu- ja petostietojen keräysperusteet ja tietojen käyttötarkoitus	5
1.2 Raporttijaajoukko ja raportointihelpotusten myöntäminen	6
1.3 EKP:n vähimmäisvaatimukset ja sanktiot	7
2 Yleisiä ohjeita	9
2.1 Raportoitavat tiedot	9
2.2 Maksutapahtumat	9
2.3 Maksupalveluntarjoajan rooli	11
2.4 Raportoitavat tietueet	12
2.5 Maksu- ja petostietojen toimitusaikataulu Suomen Pankille	14
2.6 Raporttoijan velvollisuus säilyttää raportoidut tiedot	14
3 Tilit, talletukset ja konttorit (ACCO-tietue)	15
3.1 Tilit, talletukset ja konttorit (kenttä 4)	15
3.2 Talletusten tyyppi (kenttä 5)	18
3.3 Varat siirrettävissä verkkoyhteyden välityksellä (kenttä 6)	19
3.4 Sähköisen rahan tili (kenttä 7)	19
3.5 Maksupalvelun käyttäjä (kenttä 8)	20
3.6 Maa (kenttä 9)	20
4 Korttien lukumäärä (CARD-tietue)	21
4.1 Korttityyppi (kenttä 4)	21
4.2 Sähkörahakortin tyyppi (kenttä 5)	23
4.3 Maksujärjestely (kenttä 6)	23
4.4 Käteistoiminto (kenttä 7)	24
4.5 Yhdistelmäkortti (kenttä 8)	24
4.6 Korttitekniikka (kenttä 9)	24
4.7 Maksupalvelun käyttäjä (kenttä 10)	25
4.8 Maa (kenttä 11)	25
5 Päätelaitteiden lukumäärä (TERM-tietue)	26
5.1 Päätelaitteen tyyppi (kenttä 4)	26
5.2 EFTPOS (kenttä 5)	26
5.3 Lähimaksu (kenttä 6)	27
5.4 Sähköisen rahan hyväksyvä maksupäätte (kenttä 7)	27
5.5 Sähköisen rahan lataus/purku (kenttä 8)	27
5.6 Maa (kenttä 9)	27
6 Maksutapahtumien ja petollisten maksutapahtumien vuosiraportointi (APAY-tietue)	28
6.1 Raporttoijan rooli (kenttä 4)	28
6.2 Raportoitava tieto (kenttä 5)	30
6.3 Maksupalvelu (kenttä 6)	30
6.4 Sähköinen (kenttä 8)	39
6.5 Suostumuksenantomuoto (kenttä 10)	39
6.6 Korttityyppi (kenttä 13)	40
6.7 Etämaksu/ei-etämaksu (kenttä 15)	41
6.8 Pääte (kenttä 17)	41
6.9 Tunnistustapa (kenttä 20)	42
6.10 Syy, jos non-sca (kenttä 21)	42
6.11 Petostyyppi (kenttä 22)	44
6.12 Tappion vastuunkantaja (kenttä 23)	45
6.13 Vastapuolen PSP:n sijaintimaa (kenttä 24)	46

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

6.14 Päättien sijaintimaa (kenttä 25).....46

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

1 JOHDANTO

1.1 Maksu- ja petostietojen keräysperusteet ja tietojen käyttötarkoitus

Suomen Pankki kerää maksu- ja petostiedonkeruulla (MAPE-tiedonkeruu) maksupalveluntarjoajilta ja maksujärjestelmäoperaattoreilta tietoja Euroopan keskuspankkijärjestelmän (EKPJ), Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan tehtäviä sekä muita kansallisia tarpeita varten. Tietoja käytetään mm. maksujärjestelmien ja -välineiden kehityksen seurantaan ja yleisvalvontaan, maksupalveluihin liittyvien petosten seurantaan ja ennaltaehkäisevien toimien arvioimiseen sekä rajat ylittävän kaupan seurantaan ja talousennusteiden tekemiseen. Finanssivalvonta käyttää tietoja maksupalveluntarjoajien ja maksujärjestelmäoperaattoreiden valvonnassa. Suomen Pankki luovuttaa tietoja Tilastokeskukselle tilastojen laadintaa varten ja valtakirjojen perustella Finanssiala ry:lle. Tietoja välitetään EKP:n kautta Euroopan pankkiviranomaiselle (EBA). Tietoja voidaan luovuttaa myös muille kansallisille viranomaisille, mikäli heillä on lain mukaan oikeus saada kyseessä olevia tietoja. Tietoja voidaan käyttää myös muihin tilastotarkoituksiin sekä anonymisoituna tutkimuskäyttöön. Suomen Pankin oikeus luovuttaa tietoja perustuu lakiin Suomen Pankista (214/1998, 26§). Suomen Pankin laatimia tilastoja julkaistaan mm. Suomen Pankin ja Euroopan keskuspankin verkkosivuilla.

Suomen Pankin tiedonhankintavaltuudet perustuvat Euroopan unionin asetukseen Euroopan keskuspankin (EKP) valtuuksista kerätä tilastotietoja (EY N:o 2533/98, muutettu 2015/373) ja lakiin Suomen Pankista (214/1998, 26§ ja 28§).

Maksu- ja petostietojen tiedonkeruu perustuu Euroopan keskuspankin maksuliiketilastoista annettuun asetukseen (EKP/2013/43, muutettu EKP/2020/59, jatkossa *asetus*) sekä maksuliiketilastojen suuntaviivoihin (EKP/2021/13, jatkossa *suuntaviivat*). MAPE-tiedonkeruussa kerätään myös maksulaitoslain (297/2010) ja luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) mukaisia tietoja.

Maksutilejä tarjoavan luottolaitoksen on raportoitava Finanssivalvonnalle luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014, muutokset 1054/2016 ja 448/2017) 15 a luvun 6 §:n mukaisesti. Maksulaitoslain 9 a §:n nojalla vastaava raportointivelvollisuus koskee myös maksulaitoksia.

MF-raportointi perustuu maksulaitoslain 19 b §:ään, joka koskee luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 9 luvun 16 §:n 4 momentin perusteella myös luottolaitoksia. ML-raportoinnin tiedonkerääminen perustuu finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 18 §:n 2 momenttiin, jonka perusteella tietoja kerätään maksulaitoslain (297/2010) 7 §:n 2 ja 7 momentin sekä 7 a §:n 1 momentin mukaiseen tarkoitukseen.

Nämä tiedot kerätään MAPE-tiedonkeruussa. MAPE-tiedonkeruu korvaa Suomen Pankin MATI-tiedonkeruun. MAPE-tiedonkeruu korvaa myös Finanssivalvonnan MF-raportoinnin (Maksupalveluihin liittyvien petostietojen raportointi) joka perustuu direktiiviin (EU) 2015/2366 (uudistettu maksupalveludirektiivi PSD2, jatkossa *maksupalveludirektiivi*) ja sen nojalla annettuihin Euroopan pankkiviranomaisen ohjeisiin. Lisäksi MAPE-tiedonkeruu korvaa

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

Finanssivalvonnan ilman toimilupaa toimivien rekisteröityneiden maksupalveluntarjoajien ML-raportoinnin (Maksutapahtumien yhteismäärä).

Tilastoasetukset ovat aina raportoijia velvoittavia ja EKP voi asetuksen 2533/98 artiklan 7 nojalla määrätä seuraamuksia sellaisille raportoijille, jotka laiminlyövät raportointivelvoitetta.

1.2 Raportoijajoukko ja raportointihelpotusten myöntäminen

MAPE-tiedonkeruun varsinainen tiedonantajien joukko koostuu maksupalveluntarjoajista (ml. sähköisen rahan liikkeeseenlaskijat) ja maksujärjestelmäoperaattoreista. Suomessa tällaisia ovat:

- Kotimaiset luottolaitokset
- Ulkomaisten luottolaitosten sivuliikkeet Suomessa
- Kotimaiset maksulaitokset
- Ulkomaisten maksulaitosten sivuliikkeet Suomessa
- Kotimaiset rekisteröidyt toimijat eli maksupalvelua ilman toimilupaa tarjoavat oikeushenkilöt ja luonnolliset henkilöt.

EKP:n maksuliiketilastoasetuksen perusteella kaikki varsinaiseen tiedonantajajoukkoon kuuluvat ovat raportointivelvollisia. Pienimmille raportoijille kansallinen keskuspankki voi kuitenkin asetuksen artiklan 4 kohtien 2 ja 3 nojalla myöntää raportointihelpotuksia (derogaatio). Maksu- ja petosraportoinnin osalta tämä tarkoittaa kevennettyä raportointia kerran vuodessa. Täyttä vapautusta raportoinnista ei voi siis saada. Täysimääräisesti raportoivia toimijoita raportoijia kutsutaan täysraportoijiksi ja raportointihelpotuksia saaneita kevennetyn raportoinnin piirissä olevia häntäraportoijiksi.

Raportointihelpotuksen voi saada, jos raportoija on pieni, **ja** täysimääräinen kansallinen tiedonkeruu kattaa riittävän suuren osan jäsenmaan maksupalveluntarjoajien tarjoamien maksupalveluiden kokonaisarvosta maksupalveluitain.

Pieneksi raportoijaksi katsotaan:

1. Kotimaiset rekisteröidyt toimijat eli maksupalvelua ilman toimilupaa tarjoavat oikeushenkilöt ja luonnolliset henkilöt
2. Muut maksupalveluntarjoajat (esim. luottolaitokset), jos ne täyttävät sekä maksupalveludirektiivin 32 artiklan 1 ja 2 kohdassa ja direktiivin 2009/110/EY 9 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetyt edellytykset eli mm.
 - kyseisen henkilön (sekä tämän asiamiehen) toteuttamien maksutapahtumien kuukausittainen keskiarvo edeltävien 12 kuukauden aikana ei ylitä 3 miljoonaa euroa **ja**
 - liiketoiminta tuottaa kokonaisuudessaan keskimääräisen liiketoiminnan keuhassa olevan sähköisen rahan, joka on enintään 5 000 000 euroa

Täysimääräinen kansallinen tiedonkeruu tulee olla kattavuudeltaan riittävä:

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

- a) Kaikkien raportointihelpotuksia saavien maksupalveluntarjoajien yhteiskontribuutio kunkin seuraavan maksupalvelun kokonaisarvoon on enintään 5 % kansallisella tasolla:
- i. Tilisiirrot (lähetetyt)
 - ii. Suoraveloitukset (lähetetyt)
 - iii. Korttipohjaiset maksutapahtumat (lähetetyt ja vastaanotetut),
 - iv. Korteilla tehty käteisnostot,
 - v. Sähköisen rahan maksut (lähetetyt),
 - vi. Sekit (lähetetyt),
 - vii. Rahanvälitykset (lähetetyt),
 - viii. Muut maksupalvelut, jotka kuuluvat maksupalveludirektiiviin (lähetetyt),
 - ix. Maksutoimeksiantopalvelut,
 - x. Muut maksupalvelut, jotka eivät kuulu maksupalveludirektiiviin (lähetetyt);
 - Sisältää mm. tilien hyvitykset ja veloitukset yksinkertaisella tili-kirjauksella.
- b) Derogaation saavien tilietopalveluntarjoajien (AISP) asiakkaiden yhteenlaskettu lukumäärä saa olla enintään 5 % kansallisella tasolla.

Suomen Pankki on ilmoittanut helmikuussa 2021 kaikille raportoijille raportointivelvollisuudesta sekä sen laajuudesta. Raportointihelpotuksen perusteet sekä täysimääräisen raportoinnin kattavuus tarkistetaan vuosittain edeltävän kalenterivuoden maksu- ja petostietojen perusteella. Muutoksesta raportointivelvollisuudessa eli raportointihelpotuksen alkamisesta tai päättymisestä ilmoitetaan erikseen niin, että raportoijalle jää riittävästi aikaa varautua muutokseen.

1.3 EKP:n vähimmäisvaatimukset ja sanktiot

Raportoijien on täytettävä seuraavat vähimmäisvaatimukset noudattaakseen tilastointiin liittyviä Euroopan keskuspankin (EKP) tiedonantovaatimuksia.

1. Toimitusta koskevat vähimmäisvaatimukset:
 - a) tiedot on toimitettava oikea-aikaisesti ja asianomaisen kansallisen keskuspankin asettamien määräaikojen mukaisesti;
 - b) tilastotiedot on esitettävä asianomaisen kansallisen keskuspankin asettamien teknisten raportointivaatimusten mukaista muotoa ja esitystapaa käyttäen;
 - c) tiedonantajien on toimitettava yhden tai useamman yhteyshenkilön tiedot asianomaiselle kansalliselle keskuspankille;
 - d) tiedonantajien on noudatettava teknisiä erittelyjä, jotka koskevat tietojen toimittamista asianomaiselle kansalliselle keskuspankille.
2. Tarkkuutta koskevat vähimmäisvaatimukset:
 - a) tilastotiedoissa ei saa olla virheitä: kaikki lineaariset rajoitteet on täytettävä (esimerkiksi välisummien ja loppusumman on täsmättävä), ja eri raportointifrekvenssein toimitettujen tietojen on vastattava toisiaan;

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

- b) tiedonantajien on kyettävä antamaan lisätietoja toimittamiensa tietojen taustalla olevista muutoksista;
 - c) tilastotietojen on oltava täydellisiä, eikä niissä saa olla jatkuvia ja rakenteellisia puutteita; puuttuvista tiedoista on ilmoitettava ja annettava selitys asianomaiselle kansalliselle keskuspankille, ja ne on soveltuvin osin toimitettava mahdollisimman pian;
 - d) tiedonantajien on noudatettava asianomaisen kansallisen keskuspankin antamia ohjeita lukujen pyöristämisestä tietojen teknistä siirtoa varten.
3. Käsitteellistä vastaavuutta koskevat vähimmäisvaatimukset:
- a) tilastotietojen on vastattava tässä asetuksessa olevia määritelmiä ja luokitteluja;
 - b) mikäli näistä määritelmistä ja luokitteluista poiketaan, tiedonantajien on säännöllisesti seurattava ja mitattava käyttämiensä tilastointiperusteiden ja tämän asetuksen mukaisten tilastointiperusteiden tuottamien tulosten välisiä eroja;
 - c) tiedonantajien on pystyttävä selittämään mahdolliset katkokset, joita niiden ilmoittamissa tilastotiedoissa on verrattuna aikaisempien jaksosten tietoihin.
4. Tarkistuksia koskevat vähimmäisvaatimukset:
- EKP:n ja asianomaisen kansallisen keskuspankin määrittelemiä tarkistusperiaatteita ja -menettelyjä on noudatettava. Tavanomaisista tarkistuksista poikkeaviin tarkistuksiin on liitettävä selitykset.

Mikäli raportoiija ei täytä edellä mainittuja, asetuksen (EKP/2013/43, muutettu EKP/2020/59) liitteessä IV säädettyjä tietojen toimittamista, tarkkuutta, käsitteellistä vastaavuutta ja tarkistuksia koskevia vähimmäisvaatimuksia, voi EKP määrätä tiedonantajalle sanktioita asetuksen (EY N:o 2533/98, muutettu 2015/373) nojalla.

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

2 YLEISIÄ OHJEITA

Tässä luvussa kerrotaan MAPE-raportoinnissa käytetyistä yleisistä periaatteista ja termeistä.

Raportoinnin tukena toimivat sisältöohjeen lisäksi MAPE-tietuemuoto ja -koodilistat, jotka on julkaistu Suomen Pankin nettisivuilla osoitteessa:

<https://www.suomenpankki.fi/fi/Tilastot/raportointiohjeet/maksu-ja-petostiedot/>

Nettisivuilta on linkit myös EKP:n dokumentaatioon, josta osa tiedonkeruun vaatimuksista ja ohjeistuksesta on johdettu.

2.1 Raportoitavat tiedot

MAPE-tiedonkeruussa kerätään muun muassa maksutapahtumiin, -kortteihin ja -tileihin sekä päätelaitteisiin liittyviä tietoja. Tiedot liittyvät vähittäismaksamiseen, vrt. tukkumaksut (wholesale payments). Vähittäismaksuilla tarkoitetaan maksuja, joissa maksajana tai maksunsaajana on muu kuin rahalaitos (esim. kotitaloudet, yritykset tai julkisyhteisöt). Tukkumaksut ovat puolestaan maksuja, joissa maksajana ja maksunsaajana on rahalaitos. Tukkumaksuihin liittyviä tietoja ei raportoida MAPE-tiedonkeruussa.

Maksuliiketilastoissa kaikki maksupalveluntarjoajat, eli myös kaikki MAPE-raportoijat, lasketaan *rahalaitoksiksi*. Muilla kuin rahalaitoksilla (ts. *yleisö*) tarkoitetaan luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä, jotka eivät ole maksupalveluntarjoajia.

Tiedot kerätään attribuuttiyhdistelmien mukaisesti summattuina, ei yksittäisinä tapahtumina.

2.2 Maksutapahtumat

Maksutapahtumia raportoidaan MAPE-tiedonkeruussa kolmella eri tietueella: HPAY, QPAY ja APAY. Täysraportoijat raportoivat HPAY- ja QPAY-tietueita ja häntäraportoijat APAY-tietueita. Ne ovat identtisiä kenttien lukumäärältä, mutta käytössä olevat kentät ja kentissä käytössä olevan koodiarvojoukot vaihtelevat. Yleiskuvan kullakin maksutapahtumatietueella käytössä olevista kentistä, niiden koodiarvoista ja pakollisuussäännöistä saa tietuemuodosta. Kustakin tietueesta on oma lukunsa tässä ohjeessa, jossa on selitteet tietueiden kannalta relevanteille erille.

Maksutapahtumia koskevilla tietueilla raportoidaan kaikki vähittäismaksut (*asiakasmaksut*), eli muiden kuin rahalaitosten käynnistämät maksutapahtumat mille tahansa vastapuolelle sekä maksupalveluntarjoajien käynnistämät maksut, jos vastapuolena on muu kuin rahalaitos.

Raportoitavat maksutapahtumat sisältävät:

- a) eri maksupalveluntarjoajien pitämien kahden eri tilin väliset maksutapahtumat, jotka suoritetaan välittäjää käyttäen eli

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

- joissa maksut lähetetään jollekin toiselle maksupalveluntarjoajalle tai maksujärjestelmään; ja
- b) saman maksupalveluntarjoajan pitämien kahden tilin väliset maksutapahtumat eli ”on-us-tapahtumat”, jotka suoritetaan joko maksupalveluntarjoajan itsensä tileillä tai käyttäen välittäjää eli toista maksupalveluntarjoajaa tai maksujärjestelmää.

Poikkeukset:

- Tuplaraportoinnin välttämiseksi korttimaksujen ja suoraveloitusten toteuttamiseen liittyviä katteensiirtoja ei raportoida erillisinä tapahtumina. Tämä koskee sekä korttimaksuihin ja suoraveloituksiin liittyviä maksupalveluntarjoajien välisiä katteensiirtoja että katteensiirtoja/tilityksiä maksupalveluntarjoajalta maksun vastaanottajalle.
- Tuplaraportoinnin välttämiseksi maksulaitokset eivät raportoi asiakasvaratileiltä tehtäviä kaksivaiheisten maksupalveluiden hyvityksiä maksun vastaanottajalle (kauppias tai yksityisasiakas), vaan kaksivaiheisista maksupalveluista raportoidaan ainoastaan ensimmäinen vaihe (ns. funding transaction) maksunvälittäjän roolissa.¹

Maksutapahtumat, mukaan lukien kotimaisen maksupalveluntarjoajan käynnistämät maksutapahtumat, jotka suoritetaan erityisellä määräyksellä eli käyttäen maksuvälinettä, ilmoitetaan eriteltyinä käytetyn maksupalvelun sekä tapahtuman käsittelevän järjestelyn eli skeeman mukaan. Kotimaisen maksupalveluntarjoajan käynnistämät maksutapahtumat, jotka toteutetaan ilman erityistä määräystä eli joissa ei käytetä maksupalveludirektiivin liitteessä I mainittua maksupalvelua, vaan ne tehdään muun kuin rahalaitoksen tilille yksinkertaisena tilikirjauksena, raportoidaan joko erässä tilien hyvitykset yksinkertaisella tilikirjauksella tai tilien veloitukset yksinkertaisella tilikirjauksella.

Varainsiirrot saman tilinhaltijan eri tilien, myös erityyppisten tilien, välillä ilmoitetaan käytetyn maksupalvelun mukaan. Erityyppisten tilien välisiin siirtoihin kuuluvat esimerkiksi siirtokelpoisten talletusten siirrot ei-siirtokelpoisen talletuksen sisältävälle tilille.

Suurina erinä suoritettavien maksutapahtumien osalta otetaan huomioon jokainen yksittäinen maksutapahtuma.

Raportoitavat maksutapahtumat koskevat koko jakson aikana kertyneitä maksutapahtumia eli tarkasteltavan viitejakson kokonaismääriä. Tapahtumien arvoa koskevat indikaattorit kootaan euomääräisinä, ja ne koskevat kaikkien valuuttojen määriä maksutapahtumia. Muut kuin euomääräiset tapahtumat muunnetaan euroiksi käyttäen EKP:n viitekurssia tai tällaisiin maksutapahtumiin sovellettavia valuuttakursseja.

¹ Kaksivaiheisella maksupalvelulla tarkoitetaan tässä erilaisia maksupalveluja, joissa maksu koostuu kahdesta erillisestä transaktiosta, joista ensimmäisessä (ns. funding transaction) varat siirtyvät maksajalta maksulaitoksen ylläpitämälle asiakasvaratilille ja toisessa varat siirtyvät maksulaitoksen asiakasvaratililtä varsinaiselle maksunsaajalle.

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

2.3 Maksupalveluntarjoajan rooli

MAPE-tiedonkeruussa kunkin maksupalveluntarjoajan raportoitavat tiedot riippuvat raportoijan tarjoamista maksupalveluista sekä raportoijan *roolista* maksutapahtumien prosessoinnissa.

Maksutapahtumien prosessointi on käsittelyketju, joka alkaa tyypillisesti maksutapahtuman käynnistämisestä ja päättyy lopulta varojen siirtoon maksunsaajan tilille. Vähittäismaksamisen pääosapuolia ovat maksupalveluntarjoajat, maksajat ja maksunsaajat. Maksupalveluntarjoajia ovat pankit ja muut maksunvälittäjät, joiden palvelut mahdollistavat rahansiirron maksajalta maksunsaajalle. Kunkin maksutapahtuman prosessoinnissa voi olla mukana useita maksupalveluntarjoajia eri rooleissa. Roolikohtaisen raportoinnin avulla maksutapahtumista kerätään vain kunkin roolin kannalta oleelliset tiedot ja varmistetaan, että tuotettavaan tilastoon kukin maksutapahtuma saadaan laskettua vain kerran (tuularaportoinnin välttämisestä myös kohdassa 2.2).

MAPE-tiedonkeruun kannalta olennaisia maksupalveluntarjoajien rooleja ovat seuraavat.

Maksajan maksupalveluntarjoaja tarkoittaa yleisesti ottaen varojen lähettäjä. Maksajan maksupalveluntarjoajalla tarkoitetaan yleensä maksajan tiliä ylläpitävää maksupalveluntarjoajaa tai korttimaksujen tapauksessa kortin liikkeeseenlaskijaa (issuer). Kortin liikkeeseenlaskija on asetuksen (EU) 2015/751 2 artiklan 2 kohdan mukainen maksupalveluntarjoaja, joka tarjoaa maksajalle välineen korttipohjaisten maksujen tekemiseen. Maksukortit voivat olla fyysisiä tai virtuaalisia.

Maksunsaajan maksupalveluntarjoaja tarkoittaa yleisesti ottaen varojen vastaanottajaa. Maksunsaajan maksupalveluntarjoajalla tarkoitetaan yleensä maksunsaajan tiliä ylläpitävää maksupalveluntarjoajaa tai korttimaksujen tapauksessa maksutapahtumien vastaanottajaa (acquirer). Tapahtumahyvittäjä on asetuksen (EU) 2015/751 2 artiklan 1 kohdan mukainen maksutapahtumien vastaanottaja, joka tekee maksunsaajan kanssa sopimuksen korttipohjaisten maksutapahtumien hyväksymisestä ja käsittelystä. Maksuliiketilastoissa tapahtumahyvittäjällä tarkoitetaan siis sitä maksupalveluntarjoajaa, jolla on kahdenvälinen sopimus maksunsaajan, useimmiten kauppiaan, kanssa. Tapahtumahyvittäjiksi ei siis lasketa maksunprosessioijia, joilla ei ole sopimusta maksunsaajan kanssa, vaan jotka toimivat reitittäjinä korttien liikkeeseenlaskijoiden ja korttiskeemojen suuntaan. Maksunprosessioijien käsittelemien tapahtumien tietoja kerätään erikseen määritellyissä kohdissa oman roolin alla.

Maksutoimeksiantopalvelun tarjoaja (PISP) tarkoittaa maksupalveludirektiivin 4 artiklan 18 kohdassa määriteltyä palveluntarjoajaa. Toimija tarjoaa maksupalvelunkäyttäjälle palvelua, jossa käyttäjä voi antaa maksutoimeksiannon toisen maksupalveluntarjoajan hallussa olevalta tililtä.

Tilitietopalvelun tarjoaja (AISP) tarjoaa maksupalveludirektiivin 4 artiklan 16 kohdan mukaista verkkopalvelua, jonka kautta annetaan koottua tietoa

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

yhdestä tai useammasta maksutilistä, jotka maksupalvelunkäyttäjällä on joko toisen maksupalveluntarjoajan tai useamman kuin yhden maksupalveluntarjoajan hallussa.

Maksunvälittäjä (yleensä maksulaitos) tarkoittaa maksupalveluntarjoajaa, joka tarjoaa palveluita maksujen välittämiseen, mutta joka ei toimi maksutapahtumassa maksajan maksupalveluntarjoajan roolissa (eli maksajan tilin ylläpitäjänä tai kortin liikkeeseenlaskijana) eikä maksunsaajan maksupalveluntarjoajan roolissa (eli maksunsaajan tilin ylläpitäjänä tai korttitapahtuman vastaanottajana). Maksunvälittäjiksi katsotaan siis esimerkiksi verkkokauppa maksupalveluntarjoajat, jotka tarjoavat kauppiaille palvelua erilaisten maksutapahtumien vastaanottoon verkkokaupoissa ja/tai toimivat mobiilimaksupalveluntarjoajina eli tarjoavat mobiilimaksupalveluja varojen siirtoon. Tällaisia ovat esimerkiksi erilaiset digitaaliset lompakot ja muut mobiilimaksusovellukset, joilla voi tehdä esimerkiksi henkilöiden välisiä maksuja (P2P) tai maksuja henkilöltä yritykselle (C2B). Lisäksi maksunvälittäjiksi katsotaan esimerkiksi erilaiset alustapalveluntarjoajat, jos alustan tarjoaja toimii näissä palveluissa myös maksupalveluntarjoajana, eli välittää maksuja asiakkaiden välillä.

Maksunprosessoiija tarkoittaa maksupalveluntarjoajaa, joka prosessoi korttimaksutapahtumia (eli vastaa korttitapahtumien reitityksestä korttiyhtiöille ja/tai korttien liikkeeseenlaskijoille), mutta joilla **ei** ole suoraa sopimussuhdetta maksunsaajan kanssa korttipohjaisten maksutapahtumien hyväksymisestä ja käsittelystä (vrt. korttimaksutapahtuman vastaanottaja (acquirer) kohdassa maksunsaajan maksupalveluntarjoaja). Useimmiten maksunprosessoiija voi toimia maksuprosessissa korttimaksutapahtumien vastaanottajien (maksunsaajan maksupalveluntarjoajan) ja korttiyhtiöiden/korttien liikkeeseenlaskijoiden "välissä".

Joissain tapauksissa maksupalveluntarjoaja voi toimia useammassa roolissa, eli esimerkiksi sekä maksajan maksupalveluntarjoajana että maksutoimeksiantopalvelun tarjoajana. Näissä tapauksissa maksutapahtumat raportoidaan erikseen kussakin roolissa. Näiden roolien yhteys kuhunkin maksupalvelutyypin on kuvattu tarkemmin tietuemuodon INFO-välilehdellä sekä tämän sisältöohjeen HPAY, QPAY ja APAY-tietueita koskevien lukujen *Maksupalvelu (kenttä 6)* -alaotsikoiden alla.

2.4 Raportoitavat tietueet

MAPE-tiedonkeruu koostuu erätietueesta (tiedoston aloittava tekninen tietue) ja sekä sisältötietueista. Täysraportoitujen raportointi koostuu erätietueesta sekä kuudesta sisältötietueesta ja häntäraportoitujen raportointi erätietueesta ja neljästä sisältötietueesta.

Kukin raportoiija raportoi niitä sisältötietueita, joiden kohdalla heidän tietuekohdainen raportointivaatimuksensa täyttyy. Raportoitavat tietuetyypit riippuvat raportoitajan tarjoamista maksupalveluista ja roolista maksutapahtumien prosessoinnissa.

Täysraportoitujia koskeva MAPE-kysely sisältää seuraavat tietueet:

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

Tietue	Tietueen tyyppi	Käyttö
Erätietue	000	Tiedoston aloittava tekninen tietue
Sisältötietue	ACCO	Tilit, talletukset ja konttorit
Sisältötietue	CARD	Korttien lukumäärä
Sisältötietue	TERM	Päätelaitteiden lukumäärä
Sisältötietue	HPAY	Maksutapahtumien ja petollisten maksutapahtumien puoli- vuosiraportointi
Sisältötietue	QPAY	Maksutapahtumien neljännesvuosiraportointi
Sisältötietue	SERV	Asiakaspalvelut ja sähköinen laskutus

Häntäraportoijia koskeva MAPE-kysely sisältää seuraavat tietueet:

Tietue	Tietueen tyyppi	Käyttö
Erätietue	000	Tiedoston aloittava tekninen tietue
Sisältötietue	ACCO	Tilit, talletukset ja konttorit
Sisältötietue	CARD	Korttien lukumäärä
Sisältötietue	TERM	Päätelaitteiden lukumäärä
Sisältötietue	APAY	Maksutapahtumien ja petollisten maksutapahtumien vuosira- portointi

ACCO-tietueella raportoidaan lukumäärätietoja mm. asiakastileistä, talletuksista ja konttoreista. Tiedot koskevat tarkasteltavan periodin viimeisen pankkipäivän lukumääriä tai periodin aikana kumuloituneita tapahtumia, tietotyypistä riippuen.

CARD-tietueella raportoidaan lukumäärätietoja liikkeeseen lasketuista kortteista toiminnoittain. Tiedot koskevat tarkasteltavan periodin viimeisen pankkipäivän lukumääriä.

TERM-tietueella raportoidaan lukumäärätietoja maksuvälineitä hyväksyvistä päätelaitteista toiminnoittain. Tiedot koskevat tarkasteltavan periodin viimeisen pankkipäivän lukumääriä.

HPAY-tietueella täysraportoijat raportoivat puolivuositain maksutapahtumien ja petollisten maksutapahtumien lukumäärän ja arvon sekä petoksista johtuvat tappiot. Tiedot luokitellaan mm. käytetyn maksupalvelun, skeeman, maksupalvelunkäyttäjän tyyppin, päätelaitteen, käynnistyskanavan, asiakkaan vahvan tunnistamisen, petostyyppin, vastapuolen PSP:n sijaintimaan ja päätelaitteen sijaintimaan mukaan. Tiedot koskevat tarkasteltavan periodin aikana kumuloituneita virtatietoja.

QPAY-tietueella täysraportoijat raportoivat neljännesvuositain maksutapahtumat maksupalveluittain. Korttimaksut raportoidaan tarkemmalla tasolla kuin muut maksutapahtumat. Tiedot koskevat tarkasteltavan periodin aikana kumuloituneita virtatietoja.

APAY-tietueella häntäraportoijat raportoivat vuosittain maksutapahtumien ja petollisten maksutapahtumien lukumäärän ja arvon sekä petoksista johtuvat tappiot. Vaikka tiedot toimitetaan kerran vuodessa, tulee ne kuitenkin raportoida puolivuositasolla. Tiedot koskevat periodin aikana kumuloituneita virtatietoja.

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

SERV-tietueella täysraportoijiin kuuluvat luottolaitokset raportoivat asiakaspalveluihin ja laskutukseen liittyviä tietoja. Tiedot koskevat tarkasteltavan periodin viimeisen pankkipäivän lukumääriä tai periodin aikana kumuloituneita tapahtumia, tietotyypistä riippuen.

2.5 Maksu- ja petostietojen toimitusaikataulu Suomen Pankille

Täysraportoijat toimittavat tietoja suomen pankille neljännesvuosifrekvenssillä sekä puolivuositaisella frekvenssillä. Häntäraportoijat toimittavat tiedot kerran vuodessa, mutta puolivuositasolla. Halutessaan häntäraportoijat voivat toimittaa tiedot myös puolivuositain.

Tietojen palautusajat Suomen Pankille ovat seuraavat:

Raportoijajoukko	Frekvenssi	Raportoitava periodi	Palautusaika
Täysraportoija	Neljännesvuositain (Q)	Neljännesvuosi (Q)	1 kk viiteperiodista
Täysraportoija	Puolivuositain (H)	Puolivuosi (H)	2 kk viiteperiodista
Häntäraportoija	Vuosittain (A)	Puolivuosi (H)	2 kk (ja 8 kk) viiteperiodista

Suomen Pankki ilmoittaa verkkosivuillaan seuraavan vuoden raporttien palautusaikataulut.

2.6 Raportoijan velvollisuus säilyttää raportoidut tiedot

Raportoijalla on velvollisuus säilyttää Suomen Pankille toimittamansa MAPE-raportti viisi (5) vuotta. Säilytysvelvollisuus koskee CSV-muotoista raporttitiedostoa.

Raportoijan on sisäisiä raportointijärjestelmiänsä kehittäessään hyvä ottaa huomioon mahdollisuus muodostaa raportteja takautuvasti korjauksia varten. Korjausraporttien tarve voi koskea viimeisimpiä raportointiperiodeja, mutta Suomen Pankki saattaa pyytää myös toimittamaan korjauksia pidemmältä ajanjaksolta systemaattisesti toistuneiden merkittävien virheiden takia.

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

3 TILIT, TALLETUKSET JA KONTTORIT (ACCO-TIETUE)

ACCO-tietueella raportoidaan maksutileihin, talletuksiin, asiakasvaroihin, liikkeeseen laskettuun sähköiseen rahaan sekä konttoreihin liittyviä tietoja. ACCO-tietueen tiedot raportoidaan luottolaitosten, maksulaitosten ja ilman toimilupaa toimivien rekisteröityneiden maksupalveluntarjoajien toimesta eli sekä täys- että häntäraportoijat ovat velvoitettuja raportoimaan ACCO-tietueen tiedot. Tähän poikkeuksena on *asiamiesten lukumäärä*, jonka raportoivat vain maksulaitokset sekä ilman toimilupaa toimivat rekisteröityneet maksupalveluntarjoajat.

Tiedot raportoidaan puolivuositaisella jaottelulla. ACCO-tietueella raportoidaan sekä kantatietoja että virtatietoja. Kantatiedot koskevat tilannetta raportointiajanjakson lopussa eli tarkasteltavan vuosipuoliskon viimeisenä pankkipäivänä. Virtatiedot koskevat raportointiajanjakson aikana kumuloituneita tietoja.

Tietue sisältää asetuksen taulukon 1 (*Laitokset, jotka tarjoavat maksupalveluja muille kuin rahalaitoksille*), suuntaviivojen vaatimuksia sekä kansallisia vaatimuksia.

3.1 Tilit, talletukset ja konttorit (kenttä 4)

Kentässä yksilöidään raportoitava tieto (koodilista 4: tilit, talletukset ja konttorit). Raportoivat kategoriat ovat seuraavat:

- Talletukset (A010)
- Maksutilit (A020)
- Maksutilit, joilla on käyty AISP:ien toimesta (A021)
- Avatut perusmaksutilit (A022)
- Evätyt perusmaksutilihakemukset (A023)
- Siirretyt kuluttajien maksutilit (A024)
- Evätyt kuluttajien maksutilien siirtohakemukset (A025)
- Asiakasvarat (A030)
- Liikkeeseenlaskettu sähköinen raha (A031)
- AISP:ien asiakkaat (A040)
- Konttorit yhteensä (A050)
- Maksupalveluja tarjoavat konttorit (A051)
- Käteispalveluja tarjoavat konttorit (A052)
- Asiamiesten lukumäärä (A060)

Näistä A010, A020, A030, A031, A050, A051, A052 ja A060 ovat kantatietoja eli ne koskevat tilannetta raportointiajanjakson lopussa (vuosipuoliskon viimeisenä pankkipäivänä). Erät A021, A022, A023, A024 ja A025 ovat puolestaan virtatietoja eli ne koskevat raportointiajanjakson aikana kumuloituneita tietoja.

Talletukset (A010) sisältää raportoivassa luottolaitoksessa olevat yleisön talletukset **raportointijakson** kalenterivuoden viimeisenä pankkipäivänä. Tämä

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

sisältää sekä siirtokelpoiset ja ei-siirtokelpoiset yön yli -talletukset että muut talletukset kuin yön yli talletukset. Tarkemmin talletusten tyypeistä on kerrottu kohdassa 3.2. Talletuksiksi katsotaan vain talletustilit, joiden saldo on positiivinen. Talletusten lukumäärään ei siis lasketa mukaan tilejä, joiden saldo on nolla tai negatiivinen.

Maksutilit (A020) sisältää maksupalveludirektiivin 4 artiklan mukaiset maksutilit, joita käytetään maksutapahtumien toteuttamiseen. Maksutilejä ovat mm. siirtokelpoiset yön yli -talletustilit (ks. kohta 3.2), sähköisen rahan tilit ja esimerkiksi luottotoiminnolliset luottokorttitilit. Sähkörahatileillä tarkoitetaan tiliä, jolle on tallennettu sähköistä rahaa ja jonka saldo tilinhaltija voi käyttää maksujen suorittamiseen ja varojen siirtoon tilien välillä. Sähköisen rahan tileihin ei lueta kortteja, joihin sähköistä rahaa voidaan tallentaa suoraan. Kaikki maksutilit raportoidaan, riippumatta siitä, onko tilin saldo positiivinen, nolla tai negatiivinen. Raportoitava lukumäärä tarkoittaa tilien määrää raportointijakson lopussa.

Maksutilit, joilla käyty AISP:ien toimesta (A021) sisältää niiden maksutilien lukumäärän, joilla on käyty raportoitavan ajanjakson aikana tilitietopalveluntarjoajien (AISP) toimesta. Tämän tiedon raportoivat maksajan maksupalveluntarjoajat eli maksutilien ylläpitäjät, eivät tilitietopalveluntarjoajat. Jokainen tili raportoidaan vain kerran, vaikka sillä olisi käyty useammin. Jos useampi AISP on käynyt tilillä, ilmoitetaan sen AISP:n sijaintimaa (AISP:n kotipaikka), joka on käynyt tilillä eniten. Mikäli vähintään kaksi AISP:ta on käynyt tilillä yhtä monta kertaa, ilmoitetaan sen AISP:n sijaintimaa, joka on käynyt tilillä viimeimpänä.

Avatut perusmaksutilit (A022) tarkoittaa luottolaitoksessa raportointijakson kalenterivuoden aikana avattuja perusmaksutilejä. Perusmaksutilillä tarkoitetaan luottolaitoslain (610/2014) luvun 15 luvun pykälissä 6 ja 6 a pykälissä määriteltyä tiliä, johon sovelletaan lain 6 b pykälässä määriteltyjä erityisiä irtisanomis- ja purkamisehtoja.

Evätyt perusmaksutilihakemukset (A023) tarkoittaa luottolaitoksessa raportointijakson kalenterivuoden aikana evätyjä perusmaksutilihakemuksia. Perusmaksutilillä tarkoitetaan luottolaitoslain (610/2014) luvun 15 pykälissä 6 ja 6 a määriteltyä tiliä.

Siirretyt kuluttajien maksutilit (A024) sisältää luottolaitoslain (610/2014) 15 a luvussa tarkoitettussa tilinsiirtopalvelussa siirrettyjen kuluttajan maksutilien lukumäärän raportointijakson kalenterivuoden aikana. Maksulaitoslain (297/2010) 9 a §:n perusteella maksutilejä tarjoavan maksulaitoksen on tarjottava tilinsiirtopalvelua kuluttajille ja raportoitava siitä Finanssivalvonnalle luottolaitostoiminnasta annetun lain 15 a luvun 2-7 §:n mukaisesti. Vain siirtävä palveluntarjoaja eli se maksupalveluntarjoaja, jossa tili aikaisemmin sijaitsi, raportoi tiedon. Kuluttajan maksutilillä tarkoitetaan tässä yhteydessä yhden tai useamman kuluttajan (eli luonnollisen henkilön, joka toimii pääasiallisesti sellaisessa tarkoituksessa, joka ei kuulu hänen elinkeino- tai ammattitoimintaansa) nimissä olevaa direktiivin 2014/92/EU määrittämää maksutiliä (mm. 1, 2 ja 9 artiklat).

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

Evätyt kuluttajien maksutilin siirtohakemukset (A025) sisältää luottolaitoslain (610/2014) 15 a luvussa tarkoitetussa tilinsiirtopalvelussa evätyjen kuluttajien maksutilien siirtohakemusten lukumäärän **raportointijakson** kalenterivuoden aikana. Maksulaitoslain (297/2010) 9 a §:n perusteella maksutilejä tarjoavan maksulaitoksen on tarjottava tilinsiirtopalvelua kuluttajille ja raportoitava siitä Finanssivalvonnalle luottolaitostoiminnasta annetun lain 15 a luvun 2-7 §:n mukaisesti. Vain siirtävä palveluntarjoaja raportoi tiedon. Kuluttajan maksutilillä tarkoitetaan tässä yhteydessä yhden tai useamman kuluttajan (eli luonnollisen henkilön, joka toimii pääasiallisesti sellaisessa tarkoituksessa, joka ei kuulu hänen elinkeino- tai ammattitoimintaansa) nimissä olevaa direktiivin 2014/92/EU määrittämää maksutiliä (mm. 1, 2 ja 9 artiklat).

Asiakasvarat (A030) ovat raportijan hallussa olevat toiselle kuuluvat varat, esimerkiksi liikkeeseen lasketun sähköisen rahan euromäärä ja/tai maksulaitoksen asiakkaille kuuluvien varojen euromäärä. Luottolaitokset raportoivat asiakasvaroissa ainoastaan liikkeeseen lasketun sähköisen rahan.

Liikkeeseenlaskettu sähköinen raha (A031) sisältää sähköisen rahan liikkeeseenlaskijan liikkeeseen laskeman ja muiden yhteisöjen kuin liikkeeseenlaskijan – myös muiden sähköisen rahan liikkeeseenlaskijoiden kuin kyseisen liikkeeseenlaskijan – hallussa olevan sähköisen rahan raportointikauden loppussa. Tallenteiden arvoon lasketaan mukaan myös tallenteet korteilla, joihin sähköistä rahaa voidaan tallentaa suoraan. Kaikissa valuutoissa liikkeeseen laskettu sähköinen raha raportoidaan, euromääräiseksi muutettuna.

AISP:ien asiakkaat (A040) tarkoittaa tilitietopalvelun asiakkaiden lukumäärää raportointijakson viimeisenä päivänä riippumatta siitä, ovatko asiakkaat käyttäneet palvelua. Tämän tiedon raportoivat tilitietopalvelun tarjoajat (ml. tilitietopalvelun tarjoajina toimivat luottolaitokset).

Konttorit yhteensä (A050) sisältää kaikki raportointimaassa sijaitsevat konttorit. Pääkonttorit luetaan mukaan lukuun, mutta ulkomaisia sivukonttoreita ei. Konttorien lukumäärä lasketaan raportointijakson lopun tilanteesta.

Maksupalveluja tarjoavat konttorit (A051) sisältää sellaiset konttorit, joissa voidaan tehdä maksupalveluihin liittyviä suorituksia, kuten määritelty Euroopan keskuspankin suuntaviivoissa (EKP/2021/13), liite (taulukko A). Maksupalveluihin liittyvistä suorituksista on kyse silloin, kun maksajan ja maksunsaajan välissä toimiva palveluntarjoaja siirtää varoja osapuolten välillä heiltä saamansa toimeksiannon perusteella tai asiakas haluaa siirtää rahaa omien maksutiliensä välillä. Pääkonttorit luetaan mukaan lukuun, jos pääkonttorissa on mahdollista tehdä maksupalveluihin liittyviä suorituksia. Nämä konttorit sisältyvät myös erään *konttorit yhteensä* (A050).

Käteispalveluja tarjoavat konttorit (A052) sisältää konttorit, jotka tarjoavat käteispalveluita. Nämä konttorit sisältyvät myös erään *maksupalveluja tarjoavat konttorit* (A051) ja *konttorit yhteensä* (A050). Tähän erään, kuten em. konttoreihin liittyviin eriin, sisältyvät myös sellaiset maksupalveluntarjoajan toimipisteet, jotka eivät välttämättä ole perinteisiä pankkikonttoreita, mutta

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

joissa on mahdollista tehdä esim. käteisnostoja ja -talletuksia. Ei sisällä valuuttavaihtopisteitä.

Asiamiesten lukumäärä (A060) tarkoittaa maksulaitoslain (297/2010) 24 §:n mukaisia asiamiehiä, joiden kautta maksulaitos tarjoaa maksupalvelujaan. Asiamies toimii maksulaitoksen lukuun ja sen vastuulla. Vain maksulaitokset ja rekisteröidyt maksupalveluntarjoajat raportoivat erän.

3.2 Talletusten tyyppi (kenttä 5)

Talletukset (kenttä 4, koodiarvo A010) jaotellaan kentässä 5 talletustyypin mukaan (koodilista 5: talletustyyppi). Raportoivat kategoriat ovat seuraavat:

- Siirtokelpoinen yön yli -talletus (OD1)
- Ei-siirtokelpoinen yön yli -talletus (OD2)
- Muu talletus kuin yön yli -talletus (NOD)

Kussakin luokassa talletuksiksi katsotaan vain talletustilit, joiden saldo on positiivinen. Talletusten lukumäärään ei siis lasketa mukaan tilejä, joiden saldo on nolla tai negatiivinen.

Siirtokelpoinen yön yli -talletus (OD1) tarkoittaa vaadittaessa maksettavia talletuksia, jotka ovat välittömästi siirrettävissä maksujen suorittamiseksi muille talouden toimijoille käyttämällä jotakin yleisesti käytettyä maksuvälinettä, kuten esimerkiksi tilisiirtoa, suoraveloitusta, maksukorttia, tai vastaavia maksutapoja ilman merkittävää viivettä, rajoituksia tai sakkomaksuja. Tilejä, joiden talletuksia voidaan käyttää vain käteisnostoihin ja/tai, joilta varoja voidaan nostaa tai siirtää vain saman tilinhaltijan toisen tilin kautta, eivät ole siirtokelpoisia yön yli -talletustilejä.

Ei-siirtokelpoinen yön yli -talletus (OD2) tarkoittaa esimerkiksi sellaisia vaadittaessa maksettavia talletuksia, joita voidaan käyttää vain käteisnostoihin ja/tai talletuksia, joilta varoja voidaan nostaa tai siirtää vain saman tilinhaltijan toisen tilin kautta.

Muu talletus kuin yön yli -talletus (NOD) sisältää kaikki muut kuin vaadittaessa maksettavat talletukset eli kyseessä on jäännöserä. Tällaisia voivat olla esimerkiksi määräaikaistalletukset, eli talletukset, joille on sovittu kiinteä juoksuaika ja joita ei voida muuttaa rahaksi ennen sovittun kiinteän määräajan kulumista tai joiden ennenaikaisesta rahaksi muuttamisesta haltijan on maksettava jonkinlainen sakkomaksu. Luokka sisältää myös ns. irtisanomisehtoiset talletukset, joilla ei ole sovittua määräaikaa, mutta joihin sovelletaan irtisanomisaikaa, jonka kuluessa rahaksi muuttaminen ei ole mahdollista tai ei ole mahdollista ilman seuraamuksia. Myös sellaiset lain mukaan periaatteessa vaadittaessa takaisin maksettavat säästö- tai tuottotalletukset, joihin kansallisen käytännön mukaan kuitenkin sovellettaisiin sakkomaksuja ja rajoituksia, kuten nostorajoituksia, sisältyvät tähän erään. ASP-talletukset luokitellaan määräaikaistalletuksiksi, joten ne lasketaan mukaan tähän erään.

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

3.3 Varat siirrettävissä verkkoyhteyden välityksellä (kenttä 6)

Talletukset (kenttä 4, koodiarvo A010) jaotellaan kentässä 6 sen mukaan, ovatko varat siirrettävissä verkkoyhteyden välityksellä (Y) vai eivät (N). Kentässä raportoidaan arvo Y sellaisille talletuksille, jotka ovat käytettävissä sähköisesti internetin välityksellä, kuten verkko- tai mobiilipankkisovellusten kautta. Erään ei lueta talletuksia, joihin liittyy puhelimella tai matkapuhelimella toimiva pankkiyhteys, ellei yhteys toimi myös internetin tai verkkopankkisovellusten välityksellä. Verkkoyhteyden välityksellä siirrettäviksi varoiksi lasketaan myös varat, jotka ovat käytettävissä jonkin maksupalveluntarjoajan tarjoaman päätteen välityksellä. Tällaisia päätteitä voivat olla lisätoiminnoilla varustetut pankkiautomaatit tai muut maksupalveluntarjoajan tarjoamat laitteet, jotka ovat yhteydessä tiliin verkkoyhteyden välityksellä. Muiden kuin verkkoyhteyden välityksellä siirrettävien talletusten kohdalla raportoidaan arvo N.

3.4 Sähköisen rahan tili (kenttä 7)

Maksutilit (kenttä 4, koodiarvo A020) jaotellaan kentässä 7 sen mukaan, onko kyseessä sähköisen rahan tili (Y) vai ei (N). Kentässä raportoidaan arvona Y, jos kyse on sähköisen rahan tilistä. Sähköisen rahan tilillä tarkoitetaan tiliä, jolle on tallennettu sähköistä rahaa, ja jonka saldoa tilinhaltija voi käyttää maksujen suorittamiseen ja varojen siirtoon tilien välillä. Sähköisen rahan tileihin ei lueta kortteja, joihin sähköistä rahaa voidaan tallentaa suoraan. Jos

Sähköisen rahan määritelmä direktiivin 2009/110/EY artiklan 2(2) mukaisesti:

Sähköisesti tai magneettisesti tallennettua rahallista arvoa, joka ilmenee liikkeeseenlaskijaan kohdistuvana saatavana, joka on laskettu liikkeeseen vastaanotettuja varoja vastaan direktiivin (EU) 2015/2366 4 artiklan 5 kohdassa määritellyjä maksutapahtumia varten ja jonka muu luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö kuin sähköisen rahan liikkeeseenlaskija itse ottaa vastaan.

Direktiiviä 2009/110/EY ei sovellettaisi sellaisiin erityisiin ennalta maksamiseen perustuviin välineisiin syötettyyn rahalliseen arvoon, jotka on suunniteltu erityistarpeisiin ja joita voi käyttää vain rajoitetusti joko siksi, että niiden avulla sähköisen rahan haltija voi ostaa tavaroita tai palveluja vain sähköisen rahan liikkeeseenlaskijan tiloissa tai rajallisessa palveluntarjoajien verkossa ammattimaisen liikkeeseenlaskijan kanssa tehdyn välittömän kaupallisen sopimuksen nojalla, taikka siksi, että niitä voi käyttää vain rajallisen tavara- tai palveluvalikoiman hankkimiseen.

Välineille, joita voidaan käyttää vain lueteltujen kauppiaiden myymälöissä, ei tulisi myöntää poikkeusta tämän direktiivin soveltamisalasta, koska tyypillisesti tällaiset välineet on suunniteltu jatkuvasti kasvavia palveluntarjoajien verkostoja varten.

On myös tarkoituksenmukaista, että tätä direktiiviä ei tulisi soveltaa rahalliseen arvoon, jota käytetään sellaisten digitaalisten tavaroiden tai palvelujen hankkimiseen, joissa jo tavaran tai palvelun luonteen vuoksi operaattori lisää siihen olennaisesti arvoa, esim. pääsyyn, hakuihin tai jakeluun liittyviä toimintoja, edellyttäen, että kyseistä tavaraa tai palvelua voidaan käyttää vain digitaalisella laitteella, kuten matkapuhelimella tai tietokoneella ja edellyttäen, että teleyritys tai digitaalista tai tietoteknistä palvelua hoitava yritys ei toimi ainoastaan välittäjänä maksupalvelunkäyttäjän ja tavaroiden ja palveluiden toimittajan välillä. Tämä koskee esimerkiksi tilanteita, joissa matkapuhelun tai muun digitaalisen verkon käyttäjä maksaa verkko-operaattorille suoraan, eikä verkon käyttäjän ja kenenkään muun tavaroita tai palveluja osana kyseistä tapahtumaa toimittavan kolmannen osapuolen välillä ole suoraa maksusuhdetta tai välitöntä velallisen ja velkojan suhdetta.

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

kyseessä on muu kuin sähköisen rahan maksutili, raportoidaan kentässä arvona *N*.

3.5 Maksupalvelun käyttäjä (kenttä 8)

Talletukset (kenttä 4, koodiarvo A010) ja maksutilit (kenttä 4, koodiarvo A020) jaotellaan kentässä 8 maksupalvelun käyttäjän eli asiakkaan tyyppin mukaan (koodilista 6: maksupalvelunkäyttäjän tyyppi). Raportoitavat kategoriat ovat seuraavat:

- Henkilöasiakas (P)
- Yritysassiakas (C)

Jako henkilö- ja yritysasiakkaisiin tehdään y-tunnuksen (yritys- ja yhteisötunnus) mukaan:

Error! Reference source not found.

Error! Reference source not found.

3.6 Maa (kenttä 9)

Maksutilit, joilla on käyty AISP:ien toimesta (kenttä 4, koodiarvo A021) ja AISP:ien asiakkaat (kenttä 4, koodiarvo A040) raportoidaan maittain koodilistan *Maa (ISO 3166)* mukaisilla koodiarvoilla. Maksutilien tapauksessa kyseessä on AISP:ien sijaintimaa ja AISP:ien asiakkaiden tapauksessa asiakkaiden sijaintimaa.

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

4 KORTTIEN LUKUMÄÄRÄ (CARD-TIETUE)

CARD-tietueella raportoidaan maksupalveluntarjoajan liikkeeseen laskemat kortit toiminnoittain. Tiedot raportoidaan sekä täys- että häntäraportoitajien toimesta. Tiedot ilmoitetaan korttien liikkeeseenlaskijan (issuer) toimesta. Korttien liikkeeseenlaskija raportoi tiedot riippumatta siitä, mikä on kortinhaltijan kotimaa tai korttiin liitetyn tilin sijaintimaa. Kortinhaltijan sijaintimaa ilmoitetaan CARD-tietueen kentässä 11 (Maa).

CARD-tietueen tiedot raportoidaan puolivuositaisella jaottelulla. CARD-tietueella raportoidaan kantatietoja eli raportoitavat lukumäärätiedot koskevat tilannetta raportointiajanjakson lopussa eli tarkasteltavan vuosipuoliskon viimeisenä pankkipäivänä.

Korttien lukumäärä raportoidaan korttinumeroiden eli PAN-numeroiden (primary account number) mukaan, ei fyysisten korttien eli ”muovikorttien” määrän mukaan. Esimerkiksi, jos kyseessä on yhdistelmäkortti, joka sisältää sekä tiliveloitustoiminnon (debit) että luottotoiminnon (credit), lasketaan nämä mukaan kahtena erillisenä korttina. Korttien lukumäärät ilmoitetaan riippumatta siitä, milloin ne on laskettu liikkeelle, tai onko niitä käytetty. Vanhentuneita tai kierrosta poisvedettyjä kortteja ei lasketa mukaan.

Vain yleiskäyttöiset kortit raportoidaan eli kortteja, joiden käyttö on rajoitettua, ei ilmoiteta. Kauppioiden liikkeeseen laskemia kortteja ei ilmoiteta, ellei niitä ole laskettu liikkeeseen yhteistyössä maksupalveluntarjoajan kanssa. Myös korttiohjelmien osana, eli kolmen ja neljän osapuolen ohjelmissa, liikkeeseen lasketut kortit ilmoitetaan.

Tietue vastaa asetuksen taulukon 2 (Korttitoiminnot) vaatimuksiin.

4.1 Korttityyppi (kenttä 4)

Kortit raportoidaan korttityypeittäin (koodilista 7: korttityyppi). Raportoitavat kategoriat ovat seuraavat:

- Tiliveloituskortti (debit)
 - Tiliveloituskortti, online-debit (C111)
 - Tiliveloituskortti, offline-debit (C112)
- Maksuaikakortti (C120)
- Luottokortti (C130)
- Sähkörahakortti (C200)
- Muu kortti kuin maksukortti (C900)

Tiliveloituskortti (debit) on kortti, jolla kortinhaltija voi maksaa tekemänsä ostokset suoraan ja välittömästi omalta tililtään riippumatta siitä, pitääkö tiliä kortin liikkeeseenlaskija vai jokin muu taho. Käteismaksutoiminnolla varustettu kortti voidaan liittää tiliin, jossa on lisäominaisuutena ylitysoikeus. Käteismaksutoiminnolla varustettujen korttien lukumäärällä tarkoitetaan liikkeessä olevien korttien kokonaismäärää eikä niiden tilien lukumäärää, joihin kortit on liitetty. Käteismaksutoiminnolla varustetun kortin erona luotto- tai maksuaikatoiminnolla varustettuun korttiin on sopimusjärjestely, jolla kortinhaltijan tekemät

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

ostokset veloitetaan suoraan tämän käyttötilillä olevista varoista. Tiliveloituskorttien lukumäärää yhteensä ei raportoida, vaan tiliveloituskortit jaotellaan online-debit- ja offline-debit-kortteihin.

Tiliveloituskortti, online-debit (C111) on kortti, jolla maksettaessa maksutilille tehdään katevarmennus. Käytettävissä oleva saldo vähenee maksun verran.

Tiliveloituskortti, offline-debit (C112) on kortti, jolla maksettaessa katevarausta tililtä ei aina tehdä ostoksen yhteydessä.

Maksuaikakortti (C120) on kortti, jolla kortinhaltija voi maksaa tekemänsä ostokset kortin liikkeeseenlaskijan ylläpitämältä tililtä tiettyyn sallittuun rajaan saakka (ml. käteisnostot). Tämän tilin saldo maksetaan kokonaan ennalta määritetyn jakson päättyessä. Maksuaikakortin erona luotto- tai tiliveloituskorttiin on sopimusjärjestely, jolla myönnetään luottolimiitti, mutta otettu velka veloitetaan maksamaan ennalta määritetyn ajanjakson päättyessä. Jos kortissa on luottotoiminto, sitä ei raportoida tässä, vaan kategoriassa C130, luottokortti. Maksuaikakortti ilmoitetaan luottokorttina, jos maksuaikatoimintoa ei voida määritellä. Samaa logiikkaa sovelletaan maksuaikakortilla suoritettujen tapahtumien raportointiin.

Luottokortti (C130) on kortti, jolla kortinhaltija voi tehdä ostoksia, ja joissain tapauksissa myös nostaa käteisrahaa ennalta sovittuun rajaan saakka. Myönnetty luotto voidaan maksaa kokonaan tietyn ajanjakson päättyessä, tai se voidaan maksaa osittain; tällöin saldo katsotaan jatkuvaksi luotoksi, josta maksetaan yleensä korkoa. Luottotoiminnolla varustetun kortin erona käteismaksu- tai maksuaikatoiminnolla varustettuun korttiin on sopimusjärjestely, jolla kortinhaltijalle myönnetään jatkuvan luoton mahdollistava luottolimiitti.

Sähköraha-kortti (C200) on kortti, joka mahdollistaa sähköisellä rahalla suoritettavat maksutapahtumat. Tähän luetaan kortit, joihin sähköistä rahaa voidaan tallentaa suoraan, ja/tai kortit, jotka mahdollistavat pääsyn sähköisen rahan tilille tallennettuun sähköiseen rajaan. Sähköisellä rahalla tarkoitetaan direktiivin 2009/110/EY 2 artiklan 2 kohdassa määriteltyä sähköistä rahaa (ks. määritelmä kohdassa 3.4).

(Lahja)kuponkeja, joita vain rajoitettu määrä kauppiaita hyväksyy, ei lasketa mukaan sähköraha-kortteihin, joihin sähköistä rahaa voidaan tallentaa suoraan. Rahallinen arvo, joka on tallennettu tiettyihin ennalta maksettuihin (pre-paid) maksuvälineisiin, ei edusta sähköistä rahaa, jos kyseisiä maksuvälineitä voi käyttää vain rajoitetun valikoiman tavaroita tai palveluita varten. Tällaisia välineitä voivat olla myymäläkortit, bensinikortit, jäsenkortit, julkisen liikenteen kortit, ateriakupongit tai palvelusetelit. Tällaisia kortteja/maksuvälineitä ja niillä tehtyjä maksutapahtumia ei tule sisällyttää maksutilastojen raportointiin.

Muu kortti kuin maksukortti (C900) on muihin luokkiin kuulumaton kortti. Voi olla esimerkiksi käteiskortti, jonka avulla kortinhaltija voi nostaa käteisrahaa pankkiautomaatilta ja/tai tallettaa käteisrahaa pankkiautomaatille.

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

4.2 Sähkörahakortin tyyppi (kenttä 5)

Sähkörahakortin tyyppi raportoidaan vain sähkörahakorteille (C200). Sähkörahakortit raportoidaan sähkörahakortin tyyppin mukaan (koodilista 8: sähköisen rahan tyyppi). Raportoitavat kategoriat ovat seuraavat:

- Kortti, johon sähköistä rahaa voidaan tallentaa suoraan
 - Kortti, johon sähköistä rahaa voidaan tallentaa suoraan (aktivoitunut) (E11)
 - Kortti, johon sähköistä rahaa voidaan tallentaa suoraan (ei-aktivoitunut) (E12)
- Kortti, joka on liitetty sähköisen rahan tiliin (E21)

Kortti, johon sähköistä rahaa voidaan tallentaa suoraan, on sähköisen rahan kortti, johon ei liity sähköisen rahan tiliä, vaan sähköinen raha on pelkästään kortille tallennettuna. Korttien lukumäärää yhteensä ei raportoida, vaan aktivoitunut ja aktivoimattomat raportoidaan erikseen.

Kortti, johon sähköistä rahaa voidaan tallentaa suoraan (aktivoitunut) (E11), on kortti, johon ei liity sähköisen rahan tiliä ja johon on ladattu sähköistä rahaa vähintään kerran. Latauksen voidaan katsoa osoittavan, että sähköistä rahatoimintoa aiotaan käyttää. Latauksen ajankohdalla ei ole väliä, eli sen ei ole tarvinnut tapahtua raportointijakson aikana. Vain kortit, jotka ovat voimassa raportointijakson lopussa, lasketaan.

Kortti, johon sähköistä rahaa voidaan tallentaa suoraan (ei-aktivoitunut) (E12), on kortti, johon ei liity sähköisen rahan tiliä, ja jota ei ole ladattu kertaakaan eli jota ei katsota aktivoitunuksi.

Kortti, joka on liitetty sähkörahatiliin (E21), on sähkörahakortti, joka mahdollistaa sähköisen rahan tilille tallennetun sähköisen rahan käytön (ks. sähköisen rahan määritelmä [kohdassa 3.4](#)). Tähän ei lueta kortteja, joihin sähköistä rahaa voidaan tallentaa suoraan.

4.3 Maksujärjestely (kenttä 6)

Kortit raportoidaan maksujärjestelyn mukaan (koodilista 9: maksujärjestely). Raportoitavat kategoriat ovat seuraavat:

- Visa (VISA)
- MasterCard (MCRD)
- American Express (AMEX)
- Muu (OTH)

Visa (VISA) sisältää kortit, jotka kuuluvat tekniseltä ja kaupalliselta järjestelyltään VISA-tuoteperheeseen (esim. VISA Credit, Visa Electron, VPAY).

Mastercard (MCRD) sisältää kortit, jotka kuuluvat tekniseltä ja kaupalliselta järjestelyltään Mastercard-tuoteperheeseen (esim. Mastercard, Maestro).

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

American Express (AMEX) sisältää kortit, jotka kuuluvat tekniseltä ja kaupalliselta järjestelyltään American Express -tuoteperheeseen.

Muu (OTH) sisältää muilla järjestelyillä toimivat kortit.

4.4 Käteistoiminto (kenttä 7)

Kenttä saa arvon Y, kun kyseessä on kortti, jonka avulla kortinhaltija voi nostaa käteisrahaa pankkiautomaatilta ja/tai tallettaa käteisrahaa pankkiautomaatilla. Kortissa voi olla käteistoiminnon lisäksi myös muita toimintoja. Jos kortissa ei ole käteistoimintoa, raportoidaan N.

4.5 Yhdistelmäkortti (kenttä 8)

Kortit raportoidaan sen mukaan, onko kyse yhdistelmäkortista vai ei (koodilista 10: yhdistelmäkortti). Raportoitavat kategoriat ovat seuraavat:

- Ei-yhdistelmäkortti (NC)
- Yhdistelmäkortti (CC)
- Sähköisen rahan yhdistelmäkortti (EC)

Ei-yhdistelmäkortti (NC) sisältää kortit, joissa on ainoastaan käteismaksu-, maksuaika- ja/tai luotto-, tai sähkörahatoiminto, mutta ei näiden yhdistelmää.

Yhdistelmäkortti (CC) sisältää kortit, joissa ovat yhdistettyinä käteismaksu- (debit) ja maksuaikatoiminto (delayed debit) tai käteismaksu- (debit) ja luotto- toiminto (credit). Tämä luokka kattaa Suomessa tyypilliset yhdistelmäkortit.

Sähköisen rahan yhdistelmäkortti (EC) sisältää kortit, joissa ovat yhdistettyinä käteis- ja käteismaksutoiminto sekä sähköinen rahatoiminto.

4.6 Korttitekniologia (kenttä 9)

Kortit raportoidaan korttitekniologian mukaan (koodilista 11: korttitekniologia). Raportoitavat kategoriat ovat seuraavat:

- Sirukortti lähimaksuominaisuudella (C1)
- Sirukortti ilman lähimaksuominaisuutta (C2)
- Magneettijuovakortti (M)
- Virtuaalikortti (V)

Sirukortti lähimaksuominaisuudella (C1) on sirukortti, joka mahdollistaa korttimaksutapahtuman käynnistämisen tiettyntyyppisen kontaktittoman tekniologian avulla, kun maksutapahtuman maksaja ja maksunsaaja (ja/tai heidän laitteensa) ovat kumpikin samassa fyysisessä paikassa.

Sirukortti ilman lähimaksuominaisuutta (C2) sisältää ilman lähimaksuominaisuutta olevat sirukortit.

Magneettijuovakortti (M) kattaa pelkän magneettijuovan sisältävät kortit.

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

Virtuaalikortti (V) on kortti, jolla on pelkästään virtuaalinen olomuoto (ei fyysistä muovikorttia). Myös sähköisellä rahatoiminnolla varustetut kortit, joilla on pelkästään virtuaalinen olomuoto, lasketaan mukaan. Kortit, joilla on sekä fyysinen että digitaalinen olomuoto, eivät sisälly tähän kategoriaan, vaan johonkin muuhun tämän kentän luokista fyysisellä kortilla olevien ominaisuuksien perusteella.

4.7 Maksupalvelun käyttäjä (kenttä 10)

Kortit raportoidaan kortin käyttäjän mukaan (koodilista 6: maksupalvelunkäyttäjän tyyppi). Raportoitavat kategoriat ovat seuraavat:

- Henkilöasiakas (P)
- Yritysassiakas (C)

Error! Reference source not found.

Error! Reference source not found.

4.8 Maa (kenttä 11)

CARD-tietueella raportoitava maakoodi tarkoittaa kortinhaltijan sijaintimaata. Maa raportoidaan koodilistan *Maa (ISO 3166)* mukaisilla koodiarvoilla.

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

5 PÄÄTELAITTEIDEN LUKUMÄÄRÄ (TERM-TIETUE)

TERM-tietueella raportoidaan päätelaitteiden lukumääriä toiminnoittain. Tietueen tiedot raportoidaan luottolaitosten, maksulaitosten ja ilman toimilupaa toimivien rekisteröityneiden maksupalveluntarjoajien toimesta eli sekä täys- että häntäraportoijat ovat velvoitettuja raportoimaan TERM-tietueen tiedot. Tietueen tiedot raportoidaan puolivuositain. TERM-tietueella raportoidaan kanta-tietoja eli raportoitavat lukumäärätiedot koskevat tilannetta raportointiajanjakson lopussa eli tarkasteltavan vuosipuoliskon viimeisenä pankkipäivänä.

Maksupäätteiden lukumäärä ilmoitetaan tapahtumahyvittäjien (acquirer) toimesta. Tapahtumahyvittäjä on se toimija, jolla on suora sopimussuhde asiakkaan (kauppiaan) kanssa maksutapahtumien hyvittämisestä, kuten kohdassa 2.1 on kerrottu.

Raportoijat ilmoittavat kaikki fyysiset laitteet ja maksupäätteet, joilla he vastaanottavat maksutapahtumia, myös ulkomailla sijaitsevat laitteet ja maksupäätteet. Jokainen laite ja maksupäätte lasketaan erikseen, vaikka saman kauppiaan tiloissa olisi useita samantyyppisiä laitteita ja maksupäätteitä.

Tietue vastaa asetuksen taulukon 3 (*Kortteja hyväksyvät laitteet*) vaatimuksiin.

5.1 Päätelaitteen tyyppi (kenttä 4)

Päätelaitteet raportoidaan niiden tyyppin mukaan (koodilista 12: päätelaitteen tyyppi). Raportoitavat kategoriat ovat seuraavat:

- Fyysinen POS (T011)
- Tilisiirtoautomaatti (T022)

Fyysinen POS (T011) on myyntipistelaite, jonka avulla maksukortteja voidaan käyttää fyysisessä (ei virtuaalisessa) myyntipisteessä. Tieto maksusta voidaan saada joko manuaalisesti tai paperitositteella taikka sähköisesti eli elektronisen maksuveloitussjärjestelmän välityksellä. Sisältää myös sähköisen rahan päätelaitteet, jonka avulla sähköisen rahan liikkeeseenlaskija voi siirtää sähköistä raha-arvoa sähköisellä rahatoiminnolla varustetulle kortille ja päinvastoin tai kortin saldosta maksunsaajan saldoon. Lisäksi erään sisältyy päätteet, joissa on kaksoistoiminto eli jotka toimivat sekä EFTPOS- että sähköisen rahan päätteinä sekä päätteet, joissa on pelkästään sähköisen rahan toiminto.

Tilisiirtoautomaatti (T022) on pankkiautomaatti, jonka avulla hyväksytyt käyttäjät voivat tehdä tilisiirtoja maksukorttia käyttäen.

5.2 EFTPOS (kenttä 5)

Kentässä raportoidaan Y, jos kyseessä oleva päätte on EFTPOS-päätte. EFTPOS-päätteet ovat elektronisen maksuveloitussjärjestelmän päätteitä, jotka vastaanottavat maksutiedot sähköisesti. Päätteet on voitu suunnitella välittämään tällaisia maksutietoja joko online-tilassa, jolloin maksulupaa

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

pyydetään reaaliaikaisesti, tai offline-tilassa. Näihin luetaan myös miehittämättömät päätteet. Jos pääte ei ole EFTPOS-pääte, raportoidaan *N*.

5.3 Lähimaksu (kenttä 6)

Kentässä raportoidaan *Y*, jos kyseessä oleva maksupääte tukee lähimaksua. Muutoin raportoidaan *N*.

5.4 Sähköisen rahan hyväksyvä maksupääte (kenttä 7)

Kentässä raportoidaan *Y*, jos kyseessä on pääte, jonka avulla henkilöt, joilla on sähköistä rahaa sähköisellä rahatoiminnolla varustetulla kortilla, voivat siirtää sähköistä raha-arvoa omasta saldostaan kauppiaan tai jonkin toisen maksunsaajan saldoon. Jos kyseessä ei ole sähköistä rahaa hyväksyvä maksupääte, raportoidaan *N*.

5.5 Sähköisen rahan lataus/purku (kenttä 8)

Kentässä raportoidaan *Y*, jos kyseessä on pääte, jonka avulla sähköisen rahan liikkeeseenlaskija voi siirtää sähköistä raha-arvoa sähköisellä rahatoiminnolla varustetun kortin haltijalle, ja päinvastoin, eli jota käytetään kortin lataamiseen ja purkamiseen. Jos kyseessä ei ole sähköisen rahan lataukseen tai purkuun soveltuva pääte, raportoidaan *N*.

5.6 Maa (kenttä 9)

Kentässä raportoitava maa viittaa päätteen sijaintimaahan. Maa raportoidaan koodilistan *Maa (ISO 3166)* mukaisilla koodiarvoilla.

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

6 MAKSUTAPAHTUMIEN JA PETOLLISTEN MAKSUTAPAHTUMIEN VUOSIRAPORTOINTI (APAY-TIETUE)

APAY-tietueella häntäraportoijat raportoivat puolivuositietoja maksutapahtumista, petollisista maksutapahtumista ja petoksiin liittyvistä tappioista.

Yleiset ohjeet maksutapahtumien raportoinnista ja raportojien rooleista löydät tämän ohjeen luvusta 2.

6.1 Raportoijan rooli (kenttä 4)

Maksutapahtumille ilmoitetaan maksupalveluntarjoajan (PSP) rooli (koodilista 15: maksupalveluntarjoajan rooli). Raportoitavat roolit ovat seuraavat:

- Maksajan PSP (ER)
- Maksunsaajan PSP (EE)
- PISP (PI)
- Maksunvälittäjä (IM)
- Maksunprosessoiija (PO)

Maksupalveluntarjoajan roolilla tarkoitetaan sitä, missä ominaisuudessa maksupalveluntarjoaja on mukana maksutapahtumassa: maksajan maksupalveluntarjoajana, maksunsaajan maksupalveluntarjoajana, maksutoimeksiantopalvelun tarjoajana, maksunvälittäjänä vai maksunprosessoijana.

Maksajan PSP (ER), eli maksajan maksupalveluntarjoaja, tarkoittaa varojen lähettäjä. Maksajan maksupalveluntarjoajalla tarkoitetaan yleensä maksajan tiliä ylläpitävää maksupalveluntarjoajaa tai korttimaksujen tapauksessa kortin liikkeeseenlaskijaa (issuer). Kortin liikkeeseenlaskija on asetuksen (EU) 2015/751 2 artiklan 2 kohdan mukainen maksupalveluntarjoaja, joka tarjoaa maksajalle välineen korttipohjaisten maksujen tekemiseen. Maksukortit voivat olla fyysisiä tai virtuaalisia.

Maksunsaajan PSP (EE), eli maksunsaajan maksupalveluntarjoaja, tarkoittaa varojen vastaanottajaa. Maksunsaajan maksupalveluntarjoajalla tarkoitetaan yleensä maksunsaajan tiliä ylläpitävää maksupalveluntarjoajaa tai korttimaksujen tapauksessa maksutapahtumien vastaanottajaa (acquirer). Tapahtumahyvittäjä on asetuksen (EU) 2015/751 2 artiklan 1 kohdan mukainen maksutapahtumien vastaanottaja, joka tekee maksunsaajan kanssa sopimuksen korttipohjaisten maksutapahtumien hyväksymisestä ja käsittelystä. Maksuliiketilastoissa tapahtumahyvittäjällä tarkoitetaan siis sitä maksupalveluntarjoajaa, jolla on kahdenvälinen sopimus maksunsaajan, useimmiten kauppiaan, kanssa. Tapahtumahyvittäjiksi ei siis lasketa maksunprosessoijia, joilla ei ole sopimusta maksunsaajan kanssa, vaan jotka toimivat reitittäjinä korttien liikkeeseenlaskijoiden ja korttiskeemojen suuntaan. Maksunprosessoijien käsittelemien tapahtumien tietoja kerätään erikseen määritellyissä kohdissa oman roolin alla.

Maksutoimeksiantopalvelun tarjoajalla (PI) (payment initiation service provider, PISP) tarkoitetaan maksupalveludirektiivin 4 artiklan 18 kohdassa

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

tarkoitettua palveluntarjoajaa. Jos raportoiva maksupalveluntarjoaja tarjoaa maksutoimeksiantopalveluita, tulee kyseisen toimijan raportoida maksutoimeksiantopalvelun tarjoajan roolissa asiakkaiden (sekä omien että muiden asiakkaiden) puolesta käynnistämät maksut eli tilisiirrot ja muut maksut, joiden toimeksiantajan on maksutoimeksiantopalvelun tarjoaja itse. PISP-roolissa raportoidut tilisiirrot ja muut maksut eivät vaikuta maksajan PSP:n roolissa raportoitujen maksujen kokonaismäärään ja arvoon. Jos toimijalla on esimerkiksi kaksinaisrooli eli kyseinen raportoija toimii sekä maksajan PSP:n roolissa että PISP:inä, tulee kyseisen toimijan raportoida kummassakin roolissa maksut erikseen

Maksunvälittäjällä (IM) (yleensä maksulaitos) tarkoitetaan maksupalveluntarjoajaa, joka tarjoaa palveluita maksujen välittämiseen, mutta joka ei toimi maksutapahtumassa maksajan maksupalveluntarjoajan roolissa (eli maksajan tilin ylläpitäjänä tai kortin liikkeeseenlaskijana) eikä maksunsaajan maksupalveluntarjoajan roolissa (eli maksunsaajan tilin ylläpitäjänä tai korttitapahtuman vastaanottajana). Maksunvälittäjiksi katsotaan esimerkiksi maksupalveluntarjoajat, jotka

- toimivat verkkokauppa-maksupalveluntarjoajina eli tarjoavat kauppiaille palvelua erilaisten maksutapahtumien vastaanottoon verkkokaupassa tai mobiilisovelluksen sisällä ja/tai
- toimivat mobiilimaksupalveluntarjoajina eli tarjoavat mobiilimaksupalvelua varojen siirtoon. Tällaisia ovat esimerkiksi erilaiset digitaaliset lompakot ja muut mobiilimaksusovellukset, joilla voi tehdä esimerkiksi henkilöiden välisiä maksuja (P2P) tai maksuja henkilöltä yritykselle (C2B).
- ovat alustapalveluntarjoajia, jos alustan tarjoaja toimii näissä palveluissa myös maksupalveluntarjoajana, eli välittää maksuja asiakkaiden välillä.

Maksunprosessoija (PO) -roolin alla raportoidaan sellaiset korttimaksut, joissa maksupalveluntarjoaja toimii korttimaksujen prosessoijana (eli vastaa reitityksestä korttiskeemoille ja kortin liikkeeseenlaskijoille), mutta joiden osalta maksupalveluntarjoajalla ei ole suoraa sopimusta maksunsaajan (kauppias tai yksityisasiakas) kanssa korttipohjaisten maksutapahtumien hyväksymisestä ja käsittelystä (vrt. korttimaksutapahtuman vastaanottaja (acquirer) kohdassa maksunsaajan maksupalveluntarjoaja). Useimmiten maksunprosessoija voi toimia maksuprosessissa korttimaksutapahtumien vastaanottajien (maksunsaajan maksupalveluntarjoajan) ja korttiyhtiöiden/korttien liikkeeseenlaskijoiden "välissä".

Kuvaus eri maksupalveluiden ja roolien yhteydestä löytyy tietuemuodon INFO-välilehdeltä.

Jos raportoija toimii maksutapahtumassa useammassa raportoitavassa roolissa, tulee maksutapahtuma raportoida erikseen kussakin roolissa.

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

6.2 Raportoitava tieto (kenttä 5)

Maksutapahtumista raportoidaan erilaisia tietoja (koodilista 13: raportoitavan tiedon tyyppi). Raportoitavat tyypit ovat seuraavat:

- Maksutapahtuma (PT)
- Petollinen maksutapahtuma (FT)
- Petoksista johtuvat tappiot (LF)

Maksutapahtuma (PT) on toimenpide, jossa varoja käytetään, siirretään, talletetaan tai nostetaan. Tilastoitavissa maksutapahtumissa vähintään toinen osapuolista on muu kuin rahalaitos. Sisältää myös petolliset maksutapahtumat.

Petollinen maksutapahtuma (FT) sisältää oikeudettomat maksutapahtumat. Näihin kuuluvat esimerkiksi tapahtumat, jotka ovat seurausta arkaluonteisten maksutietojen tai maksuvälineen katoamisesta, varastamisesta tai joutumisesta väärin käsiin, riippumatta siitä, oliko asia maksajan todettavissa ennen maksua ja oliko asia maksajan törkeän huolimattomuuden syytä tai toteutettu ilman maksajan suostumusta. Lisäksi luokkaan sisältyvät myös maksutapahtumat, jotka ovat seurausta siitä, että petoksen tekijä on manipuloinut maksajaa käynnistämään maksutapahtuman. **Tapauksia, joissa maksunsaaja on petollinen esimerkiksi myymällä keksittyä/väärää tuotetta tai palvelua, mutta missä petos ei liity varsinaisesti maksutapahtumaan, ei sisällytetä petollisiin maksutapahtumiin.**

Petolliset maksutapahtumat raportoidaan maksupetoksen tietoontulopäivämäärän mukaan. Maksupalveluntarjoajan tulisi ilmoittaa kaikki petolliset maksutapahtumat siitä hetkestä lähtien, jona petos havaitaan asiakkaan valituksen johdosta tai muulla tavoin, riippumatta siitä, onko petolliseen maksutapahtumaan liittyvä tapaus selvitetty tietojen ilmoitushetkellä.

Petoksista johtuvat tappiot (LF) tarkoittavat raportoivan maksupalveluntarjoajan, sen maksupalvelunkäyttäjän tai muiden tappioita, jotka kuvaavat petoksen todellista vaikutusta kassavirran perusteella. Koska aiheutuneista taloudellisista tappioista ilmoittaminen voi olla ajallisesti erillään todellisista petollisista tapahtumista ja jotta vältetään pelkästään tästä viiveestä johtuvat ilmoitettujen tietojen korjaukset, lopulliset petostappiot tulee ilmoittaa sille kaudelle, kun ne tallennetaan maksupalveluntarjoajan kirjanpitoon. Lopullisissa petostappioita kuvaavissa luvuissa ei tule ottaa huomioon vakuutusyhtiöiden tekemiä korvauksia, sillä ne eivät liity PSD2-direktiivin mukaiseen petosten torjuntaan.

6.3 Maksupalvelu (kenttä 6)

Tapahtumat raportoidaan maksupalvelun tyyppin mukaan (koodilista 14: maksupalvelun tyyppi). Raportoitavat tyypit ovat seuraavat:

- Tilisiirto (CT)
- Suoraveloitus (DD)
- Korttimaksu (CP)

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

- Käteisnosto (CW)
- Sähköisen rahan maksu (EMP)
- Sekki (CHQ)
- Rahanvälitys (MR)
- Muu maksupalvelu, joka sisältyy Direktiiviin (EU) 2015/2366 (OTD)
- Tilin hyvitys yksinkertaisella tilikirjauksella (CBE)
- Tilin veloitus yksinkertaisella tilikirjauksella (DBE)
- Muu maksupalvelu, joka ei sisälly Direktiiviin (EU) 2015/2366 (OTN)

Tilisiirto (CT) on maksupalvelu, jonka avulla maksaja voi valtuuttaa laitoksen, jossa hänen tilinsä on, siirtämään varoja maksunsaajalle. Se on maksumääräys tai useiden maksumääräysten sarja, jonka tarkoituksena on asettaa varoja maksunsaajan käytettäväksi. Sekä maksumääräys että siinä yksilöidyt varat siirtyvät maksajan maksupalveluntarjoajalta vastaanottajan eli maksunsaajan maksupalveluntarjoajalle, mahdollisesti useiden muiden välittäjinä toimivien laitosten ja/tai yhden tai useamman maksu- ja selvitysjärjestelmän välityksellä.

Tilisiirtoihin luetaan maksutapahtumat, joihin sisältyy yhdessä päässä tai molemmissa päissä käteisrahaa ja joissa käytetään tilisiirtomaksupalvelua. Niihin luetaan myös tilisiirrot, jotka on käynnistetty pankkiautomaatilla tilisiirtotoimintoa käyttäen. Tilisiirtoihin luetaan myös katteen siirto luottokortilta tilille sekä muiden jatkuvien luottojen siirto tilille.

Yhden tilinhaltijan tilien väliset siirrot sekä erityyppisten tilien väliset siirrot lasketaan mukaan. Omien tilien väliset siirrot raportoidaan riippumatta tilimuodosta. Nämä sisältävät esimerkiksi siirrot käyttö- ja säästötilien välillä.

Esimerkki 1:

Asiakkaan tili (Pankissa A)

Asiakkaan tili (Pankissa B)

- Maksu sisällytetään maksuliiketilastoihin:
 - Pankki A raportoi lähetetyn tilisiirron asiakkaan tililtä maksajan PSP:n roolissa (kenttä 4). Maksupalvelun käyttäjänä (kenttä 7) raportoidaan henkilö- tai yritysasiakas riippuen asiakastyypistä.
 - Pankki B raportoi vastaanotetun tilisiirron asiakkaan tilille maksunsaajan PSP:n roolissa (kenttä 4). Huom. Maksupalvelun käyttäjää ei raportoida koskaan vastaanotetuille maksuille.
 - Jos Pankki A ja B ovat sama instituutio (sekä maksajan että maksunsaajan tili samassa pankissa), instituutio raportoi molemmat maksut em. tavalla. Tässä tapauksessa maksut luokitellaan yleensä on-us -maksuiksi (eli jos maksua ei lähetetä mihinkään maksujärjestelmään, vaan tehdään pankin sisäisinä kirjauksina, raportoidaan skeemana/maksujärjestelynä "on-us").

Esimerkki 2:

Maksupalveluntarjoajan tili (Pankissa A)

Asiakkaan tili (Pankissa B)

- Maksu sisällytetään maksuliiketilastoihin:
 - Pankki A raportoi lähetetyn tilisiirron maksupalveluntarjoajan tililtä maksajan PSP:n roolissa (kenttä 4). Maksupalvelun käyttäjänä (kenttä 7) raportoidaan "Maksupalveluntarjoaja" (F).
 - Pankki B raportoi vastaanotetun tilisiirron asiakkaan tilille maksunsaajan PSP:n roolissa.
 - Jos Pankki A ja B ovat sama instituutio (sekä maksajan että maksunsaajan tili samassa pankissa), instituutio raportoi molemmat maksut em. tavalla. Tässä tapauksessa maksut luokitellaan yleensä on-us -maksuiksi (eli jos maksua ei lähetetä mihinkään maksujärjestelmään, vaan tehdään pankin sisäisinä kirjauksina, raportoidaan skeemana/maksujärjestelynä "on-us").

Esimerkki 3:

Asiakkaan tili (Pankissa A)

Maksupalveluntarjoajan tili (Pankissa B)

- Maksu sisällytetään maksuliiketilastoihin:
 - Pankki A raportoi lähetetyn tilisiirron asiakkaan tililtä maksajan PSP:n roolissa (kenttä 4). Maksupalvelun käyttäjänä (kenttä 7) raportoidaan henkilö- tai yritysasiakas riippuen asiakastyypistä.
 - Pankki B raportoi vastaanotetun tilisiirron omalle tililleen maksunsaajan PSP:n roolissa.
 - Jos Pankki A ja B ovat sama instituutio (sekä maksajan että maksunsaajan tili samassa pankissa), instituutio raportoi molemmat maksut em. tavalla. Tässä tapauksessa maksut luokitellaan yleensä on-us -maksuiksi (eli jos maksua ei lähetetä mihinkään maksujärjestelmään, vaan tehdään pankin sisäisinä kirjauksina, raportoidaan skeemana/maksujärjestelynä "on-us").

Esimerkki 4:

Maksupalveluntarjoajan tili (Pankissa A)

Maksupalveluntarjoajan tili (Pankissa B)

- Tällaisia maksuja ei sisällytetä maksuliiketilastoihin. Eli maksuja, joissa sekä maksaja että maksunsaaja ovat maksupalveluntarjoaja, ei tule sisällyttää tilastointiin. Ainoastaan maksut, joiden jommassakummassa päässä osapuolena on asiakas, tulee sisällyttää maksuliiketilastoihin.

Huom. Esimerkin 2 ja 3 tapauksia ei tule sekoittaa tilien hyvittämiseen tai veloittamiseen yksinkertaisella tilikirjauksella (ks. sisältöohjeen kohta yksinkertainen tilikirjaus).

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

Tilisiirrot	
Rooli	Tarkempi kuvaus raportoitavista tiedoista
Maksajan maksupalveluntarjoaja	Tilisiirroissa maksajan maksupalveluntarjoajaksi (maksajan PSP) katsotaan maksajan tilin ylläpitäjä. Maksajan PSP raportoi sekä asiakkaidensa että itsensä käynnistämät maksut. • Luottolaitokset raportoivat lähetetyt tilisiirrot, vaikka lähettäjä on maksulaitos (tai toinen luottolaitos), jonka tiliä luottolaitos ylläpitää.
Maksunsaajan maksupalveluntarjoaja	Tilisiirroissa maksunsaajan maksupalveluntarjoajaksi (maksunsaajan PSP) katsotaan maksunsaajan tilin ylläpitäjä. Maksunsaajan PSP raportoi sekä asiakkaidensa että itsensä vastaanottamat maksut. • Luottolaitokset raportoivat vastaanotetut tilisiirrot, vaikka vastaanottaja on maksulaitos (tai toinen luottolaitos), jonka tiliä luottolaitos ylläpitää.
Maksunvälittäjä	Tilisiirroissa maksunvälittäjäksi katsotaan maksupalveluntarjoaja, joka tarjoaa tilisiirtoon perustuvaa maksupalvelua, mutta jossa se ei toimi maksajan PSP:n eikä maksunsaajan PSP:n roolissa. Tällaisia ovat esim. maksut, jotka maksaja käynnistää verkkokaupassa tilisiirtona, maksut, jotka maksaja käynnistää mobiilisovelluksella tilisiirtona sekä maksut, jotka maksaja käynnistää erilaisilla alustapalveluilla tilisiirtona. Maksajan verkkokaupassa tekemät ostokset lasku-, luotto- tai osamaksuratkaisulla raportoidaan myös tilisiirtojen alla.
Maksutoimeksiantopalveluntarjoaja (PISP)	Tilisiirrot, jotka maksutoimeksiantopalveluntarjoaja käynnistää asiakkaansa puolesta maksutoimeksiantopalveluntarjoajan roolissa. Huom. Tiliä ylläpitävä maksupalveluntarjoaja, jonka ylläpitämältä tililtä käynnistetään maksu maksutoimeksiantopalvelua käyttämällä, raportoi maksut maksajan maksupalveluntarjoajan – ei maksutoimeksiantopalveluntarjoajan – roolissa.

Suoraveloitus (DD) on maksupalvelu, jossa laskuttaja maksajan suostumuksen mukaisesti pyytää maksupalveluntarjoajaa veloittamaan, mahdollisesti toistuvasti maksun maksajan tililtä. Suoraveloitus sisältää ainoastaan SEPA SDD Core ja SEPA SDD B2B -skeemojen mukaiset maksut.

Suoraveloitukset raportoidaan sekä maksunsaajan että maksajan PSP:n toimesta. Laskuttajan eli maksunsaajan maksupalveluntarjoaja raportoi lähetetyt suoraveloituspyyntö **maksunsaajan PSP:n roolissa (EE)** ja maksajan maksupalveluntarjoaja raportoi puolestaan vastaanotetut suoraveloituspyyntö **maksajan PSP:n roolissa (ER)**. Sekä yksittäiset, että toistuvat suoraveloitukset lasketaan mukaan. Toistuvien suoraveloitusten jokainen veloitus lasketaan yksittäiseksi tapahtumaksi. Hylätyt suoraveloituspyyntö raportoidaan suoraveloituksissa. Hylättyihin suoraveloituspyyntöihin lasketaan kaikki suoraveloituspyyntö, jotka laskuttajan eli maksunsaajan pankki on ehtinyt käynnistää/lähettää, hylätään suoraveloituspyyntö missä vaiheessa ja mistä syystä tahansa tämän jälkeen. Peruutettuja suoraveloituspyyntöjä ei raportoida suoraveloituksissa.

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

Suoraveloitukset, joita käytetään erääntyviin korttimaksuihin liittyvien luottojen maksamiseen, luetaan mukaan suoraveloituksina. Nämä ovat erillisiä maksuja kortinhaltijalta kortin liikkeeseenlaskijalle.

Suoraveloitukset	
Rooli	Tarkempi kuvaus raportoitavista tiedoista
Maksajan maksupalveluntarjoaja	<p>Suoraveloituksissa maksajan maksupalveluntarjoajaksi (maksajan PSP) katsotaan maksajan tilin ylläpitäjä. Maksajan PSP raportoi vastaanotetut suoraveloituspyyntö.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Luottolaitokset raportoivat vastaanotetut suoraveloituspyyntö, vaikka vastaanottaja on maksulaitos (tai toinen luottolaitos), jonka tiliä luottolaitos ylläpitää.
Maksunsaajan maksupalveluntarjoaja	<p>Suoraveloituksissa maksunsaajan maksupalveluntarjoajaksi (maksunsaajan PSP) katsotaan maksunsaajan (eli laskuttajan) tilin ylläpitäjä. Maksunsaajan (laskuttajan) PSP raportoi lähetetyt suoraveloituspyyntö.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Luottolaitokset raportoivat lähetetyt suoraveloituspyyntö, vaikka lähettäjä on maksulaitos (tai toinen luottolaitos), jonka tiliä luottolaitos ylläpitää.

Korttimaksu (CP) sisältää maksukorteilla (pl. kortit, joissa on ainoastaan sähköinen rahatoiminto) tehdyt maksutapahtumat. Korttien liikkeeseenlaskija (issuer) raportoi liikkeeseen laskemillaan korteilla kotimaassa ja ulkomailla tehdyt korttimaksut. Korttimaksun hyvittäjä (acquirer) raportoi sekä kotimaassa että ulkomailla ylläpitämillään päätelaitteilla vastaanottamansa korttimaksut. Sähköisellä rahalla suoritettuja maksutapahtumia ei lueta mukaan.

Korttimaksut sisältävät maksutapahtumat, jotka suoritetaan maksupäätteellä (fyysinen tai virtuaalinen) tai muiden kanavien välityksellä käyttäen käteismaksu-, luotto- tai maksuaikatoiminnolla varustettua korttia. Sekä fyysisellä kortilla että mobiilisovelluksella käynnistetyt maksut raportoidaan. Tähän luetaan kaikki maksutapahtumat, jotka on käynnistetty kortilla eli

- kaikki tapahtumat, joissa maksupäätetapahtumien hyvittäjä/välittäjä ja kortin liikkeeseenlaskija ovat eri yhteisöjä; ja
- kaikki tapahtumat, joissa maksupäätetapahtumien hyvittäjä/välittäjä ja kortin liikkeeseenlaskija ovat sama yhteisö.

Tähän luetaan myös vähennykset, joita maksupalveluntarjoajan tililtä tehdään sellaisen korttimaksutapahtuman tilityksen perusteella, jossa maksupäätetapahtumien hyvittäjä/välittäjä ja kortin liikkeeseenlaskija ovat sama yhteisö.

Korttimaksut eivät sisällä pankkiautomaateilla tehtyjä käteisnostoja ja –talletuksia. Pankkiautomaateilla tehtyjä tilisiirtoja ei lasketa mukaan korttimaksuihin. Korttimaksuihin ei myöskään lueta mukaan myyntipisteiden maksupäätteillä tehtyjä käteisnostoja ja –talletuksia.

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

Korttimaksut	
Rooli	Tarkempi kuvaus raportoitavista tiedoista
Maksajan maksupalveluntarjoaja	Korttimaksuissa maksajan maksupalveluntarjoajaksi (maksajan PSP) katsotaan korttien liikkeeseenlaskija. Maksajan PSP raportoi liikkeeseen laskemillaan korteilla tehdyt maksut.
Maksunsaajan maksupalveluntarjoaja	Korttimaksuissa maksunsaajan maksupalveluntarjoajaksi (maksunsaajan PSP) katsotaan korttitapahtumien vastaanottaja (acquirer), eli se maksupalveluntarjoaja, jolla on suora sopimus maksunsaajan (kauppias tai yksityisasiakas) kanssa korttipohjaisten maksutapahtumien hyväksymisestä ja käsittelystä (vrt. maksunprosessoija). Maksunsaajan PSP eli korttitapahtumien vastaanottaja raportoi vastaanotetut korttimaksut.
Maksunprosessoija	Korttimaksuissa maksunprosessoijaksi katsotaan sellainen maksupalveluntarjoaja, joka on mukana korttimaksujen hyväksyksessä, mutta jolla ei ole sopimusta maksunsaajan (kauppias tai yksityisasiakas) kanssa, eli joka ei toimi korttimaksujen vastaanottajana (acquirerina). (Katso korttimaksujen vastaanottajan määritelmä kohdassa maksunsaajan maksupalveluntarjoaja.)
Maksunvälittäjä	Korttimaksussa maksunvälittäjäksi katsotaan maksupalveluntarjoaja, joka tarjoaa korttimaksuun perustuvaa maksupalvelua, mutta jossa se ei toimi maksajan PSP:n, maksunsaajan PSP:n eikä maksunprosessoijan roolissa.

Käteisnostot (CW) sisältävät käteistapahtumat jaoteltuna nostotavan mukaan käteisnostoihin pankkiautomaateilla (ATM), käteisnostoihin myyntipisteillä (cash back), käteisnostoihin pankkikonttoreissa (OTC) sekä muihin käteisnostoihin, kuten käteistilauksiin postin välityksellä ja yritysasiakkaiden vaihtokassanostoihin vaihtorahalokeron tai rahankuljetuspalveluiden kautta.

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

Käteisnostot	
Käteisnostot korteilla pankkiautomaatilla	
Rooli	Tarkempi kuvaus raportoitavista tiedoista
Maksajan maksupalveluntarjoaja	Korteilla tehdyissä käteisnostoissa pankkiautomaatilla maksajan maksupalveluntarjoajaksi (maksajan PSP) katsotaan korttien liikkeeseenlaskija. Maksajan PSP raportoi liikkeeseen laskemillaan korteilla tehdyt käteisnostot pankkiautomaatilla.
Käteisnostot korteilla kaupan kassalla	
Rooli	Tarkempi kuvaus raportoitavista tiedoista
Maksajan maksupalveluntarjoaja	Korteilla tehdyissä käteisnostoissa kaupan kassalla maksajan maksupalveluntarjoajaksi (maksajan PSP) katsotaan korttien liikkeeseenlaskija. Maksajan PSP raportoi liikkeeseen laskemillaan korteilla tehdyt käteisnostot kaupan kassalla.
Muut käteisnostot kuin korteilla tehdyt	
Rooli	Tarkempi kuvaus raportoitavista tiedoista
Maksajan maksupalveluntarjoaja	Muissa kuin korteilla tehdyissä käteisnostoissa maksajan maksupalveluntarjoajaksi (maksajan PSP) katsotaan nostajan tilin ylläpitäjä. Maksajan PSP raportoi ylläpitämiltään tileiltä tehdyt käteisnostot, jotka on tehty muulla tavoin kuin korteilla. Tällaisia ovat esimerkiksi konttorissa tehdyt käteisnostot, käteistilaukset postin välityksellä sekä esim. yritysasiakkaiden vaihtokassanostot vaihtorahalokeron tai rahankuljetuspalveluiden kautta.

Sähköisen rahan maksu (EMP) sisältää tapahtumat, joissa sähköisen rahan haltija siirtää sähköistä raha-arvoa maksunsaajalle joko kortilla, tai sähköisen rahan tileiltä. Katso myös sähköisen rahan ja sähköisen rahan tilin määritelmä kohdasta 3.4.

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

Sähköisen rahan maksu	
Sähkörahakorteilla tehdyt maksut	
Rooli	Tarkempi kuvaus raportoitavista tiedoista
Maksajan maksupalveluntarjoaja	Sähkörahakorteilla tehdyissä maksuissa maksajan maksupalveluntarjoajaksi (maksajan PSP) katsotaan sähkörahakortin liikkeeseenlaskija. Maksajan PSP raportoi liikkeeseen laskemillaan sähkörahakorteilla tehdyt maksut.
Maksunsaajan maksupalveluntarjoaja	Sähkörahakorteilla tehdyissä maksuissa maksunsaajan maksupalveluntarjoajaksi (maksunsaajan PSP) katsotaan sähkörahakorttitapahtumien vastaanottaja. Maksunsaajan PSP eli sähkörahakorttitapahtumien vastaanottaja raportoi vastaanotetut sähkörahakortilla tehdyt maksut.
Maksunvälittäjä	Sähkörahakorteilla tehdyissä maksuissa maksunvälittäjäksi katsotaan maksupalveluntarjoaja, joka tarjoaa sähkörahakorttimaksuun perustuvaa maksupalvelua, mutta jossa se ei toimi maksajan PSP:n eikä maksunsaajan PSP:n roolissa.
Muut sähköisen rahan maksut	
Rooli	Tarkempi kuvaus raportoitavista tiedoista
Maksajan maksupalveluntarjoaja	Muissa sähköisen rahan maksuissa maksajan maksupalveluntarjoajaksi (maksajan PSP) katsotaan maksajan sähkörahatilin ylläpitäjä. Maksajan PSP raportoi ylläpitämiltään sähkörahatileiltä muulla kuin kortilla tehdyt maksut.
Maksunsaajan maksupalveluntarjoaja	Muissa sähköisen rahan maksuissa maksunsaajan maksupalveluntarjoajaksi (maksunsaajan PSP) katsotaan maksunsaajan sähkörahatilin ylläpitäjä. Maksunsaajan PSP raportoi ylläpitämilleen sähkörahatileille vastaanotetut muulla kuin kortilla tehdyt maksut.
Maksunvälittäjä	Muissa sähköisen rahan maksuissa maksunvälittäjäksi katsotaan maksupalveluntarjoaja, joka tarjoaa muuhun sähköisen rahan maksuun (kuin korttiin) perustuvaa maksupalvelua, mutta jossa se ei toimi maksajan PSP:n eikä maksunsaajan PSP:n roolissa.

Sekki (CHQ) sisältää yhden osapuolen eli trassentin toiselle osapuolelle eli trassaatile (yleensä luottolaitos) esittämä kirjallinen määräys, jonka mukaan trassaatin on maksettava pyynnöstä tietty summa trassentille tai trassentin yksilöimälle kolmannelle osapuolelle.

Käteisnostot sekeillä luetaan mukaan. Käteisnostot pankkilomakkeilla (bank form) eivät kuulu mukaan. Asetettuja sekkejä, joita ei ole lunastettu, ei lueta mukaan.

Sekit	
Rooli	Tarkempi kuvaus raportoitavista tiedoista
Maksajan maksupalveluntarjoaja	Maksajan PSP raportoi vastaanotetut maksupyynnöt/sekkit
Maksunsaajan maksupalveluntarjoaja	Maksunsaajan maksupalveluntarjoaja raportoi lähetetyt maksupyynnöt/sekkit

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

Rahavälitys (MR) tai rahansiirto on (maksupalveludirektiivin artiklan 4(22) mukaan) maksupalvelu, jossa maksajalta vastaanotetaan varoja ilman maksutilin perustamista maksajan tai maksunsaajan nimiin ja jonka yksinomaisena tarkoituksena on siirtää vastaava summa maksunsaajalle tai muulle maksunsaajan puolesta toimivalle maksupalveluntarjoajalle ja/tai jossa varat vastaanotetaan maksunsaajan puolesta ja asetetaan tämän käyttöön. Sisältävät myös maksuosoitukset.

Rahavälitykset	
Rooli	Tarkempi kuvaus raportoitavista tiedoista
Maksajan maksupalveluntarjoaja	Maksajan maksupalveluntarjoaja raportoi lähetetyt rahavälitykset
Maksunsaajan maksupalveluntarjoaja	Maksunsaajan maksupalveluntarjoaja raportoi vastaanotetut rahavälitykset

Muu maksupalvelu, joka sisältyy Direktiiviin (EU) 2015/2366 (OTD) sisältää muut maksupalvelut, jotka kuuluvat maksupalveludirektiivin (PSD2) piiriin, mutta joita ei voida raportoida muissa kategorioissa.

Muu maksupalvelu, joka sisältyy direktiiviin (EU) 2015/2366	
Rooli	Tarkempi kuvaus raportoitavista tiedoista
Maksajan maksupalveluntarjoaja	Riippuu maksupalvelusta
Maksunsaajan maksupalveluntarjoaja	Riippuu maksupalvelusta
Maksutoimeksiantopalveluntarjoaja	Muut maksupalveludirektiiviin sisältyvät maksupalvelut, jotka maksutoimeksiantopalveluntarjoaja käynnistää asiakkaansa puolesta maksutoimeksiantopalveluntarjoajan roolissa.

Tilin hyvitys yksinkertaisella tilikirjauksella (CBE) sisältää seuraavat tapahtumat, joita maksupalveluntarjoaja tekee asiakkaidensa tileille: (i) koron hyvitykset, (ii) osinkojen maksu, (iii) nostetun lainan suorittaminen lainan saajalle, (iv) muut yksinkertaisella tilikirjauksella suoritettut tilin hyvitykset. Tilin hyvitys yksinkertaisella tilikirjauksella tarkoittaa sellaista erää, jossa pankki automaattisesti hyvittää asiakkaan tiliä ilman, että tästä tarvitaan erillistä maksu-määräystä asiakkaalta. Nämä tapahtumat eivät sisälly tilisiirtoihin. Korttiluoton tai jatkuvan luoton siirto tilille ei ole yksinkertainen tilikirjaus.

Tilin hyvitys yksinkertaisella tilikirjauksella	
Rooli	Tarkempi kuvaus raportoitavista tiedoista
Maksajan maksupalveluntarjoaja	Maksupalveluntarjoaja raportoi tekemiensä tilien hyvitykset yksinkertaisella tilikirjauksella

Tilin veloitus yksinkertaisella tilikirjauksella (DBE) sisältää maksupalveluntarjoajan omat veloitukset, esim. lainakorkojen veloitukset: (i) pankin asiakkaillaan veloittamat korot; (ii) pankin erikseen asiakkaalta veloittamat toimitusmaksut; (iii) asiakkaan varoihin kohdistuva verojen maksu (jos ovat erillinen maksu ja jota asiakas ei ole toimeksiantanut); (iv) lainojen takaisinmaksuun

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

liittyvät suoritukset; (v) muut veloitukset, jotka tehdään ilman asiakkaan toimeksiantoa. Tilin velotus yksinkertaisella tilikirjauksella tarkoittaa sellaista erää, jossa pankki automaattisesti veloittaa asiakkaan tiliä ilman, että tästä tarvitaan erillistä maksumääräystä asiakkaalta. Näitä tapahtumia ei kirjata suoraveloituksiin. Kortteihin liittyvät vuosimaksut ja palvelumaksut kuuluvat tähän kategoriaan.

Tilin velotus yksinkertaisella tilikirjauksella	
Rooli	Tarkempi kuvaus raportoitavista tiedoista
Maksunsaajan maksupalveluntarjoaja	Maksupalveluntarjoaja raportoi tekemiensä tilien veloitukset yksinkertaisella tilikirjauksella

Muu maksupalvelu, joka ei sisälly Direktiiviin (EU) 2015/2366 (OTN) sisältää muut maksupalvelut, jotka eivät kuulu maksupalveludirektiivin (PSD2) piiriin, ja joita ei voida raportoida jossakin muussa kategoriassa.

6.4 Sähköinen (kenttä 8)

Kentässä raportoidaan Y, jos maksutoimeksianto on sähköinen. Muuten raportoidaan N.

Tilisiirto on sähköinen (Y), jos maksaja toimittaa maksutoimeksiannon sähköisesti. Tilisiirto on ei-sähköinen (N), jos maksaja käynnistää tilisiirron paperimuodossa tai antamalla pankissa toimipisteen työntekijälle ohjeen tilisiirron käynnistämiseen, taikka tilisiirto edellyttää muuta manuaalista käsittelyä. Myös muussa kuin paperimuodossa toimitetut ei-sähköiset tilisiirrot, esimerkiksi postimyynti- tai puhelinmyyntitoimeksiannon (MOTO) kautta käynnistetyt maksut, katsotaan ei-sähköisiksi tilisiirroiksi. Toistuvaissuoritusten osalta kentän arvo määrittyy sen mukaan, kuinka maksutoimeksianto on tehty, ei sen mukaan, miten maksu on toteutettu. Jos siis esimerkiksi toistuvaissuorituksen maksutoimeksianto on alun perin annettu paperisena, tulee kaikki kyseiseen toistuvaissuoritukseen liittyvät maksut raportoida ei-sähköisinä (Sähköinen = N), vaikka myöhemmät maksut toteutettaisiinkin sähköisinä.

Korttipohjaiset maksutapahtumat katsotaan sähköisiksi (Y), jos ne on käynnistetty konekielisellä maksupäätteellä, pankkiautomaatilla tai muulla sähköisen toimeksiannon mahdollistavalla fyysisellä päätteellä, taikka etätoimenpiteenä sähköisen tiedonsiirron avulla. Korttipohjaiset maksutapahtumat katsotaan ei-sähköisiksi (N), jos ne on käynnistetty fyysisellä maksupäätteellä manuaalista auktorisointia (esim. leimauslaite) käyttäen tai postimyynti-/puhelinmyyntitoimeksiantona (MOTO).

6.5 Suostumuksenantomuoto (kenttä 10)

Maksutapahtumat raportoidaan suostumuksenantomuodon mukaan (koodilista 17: suostumuksenantomuoto). Raportoitavat kategoriat ovat seuraavat:

- Sähköisellä valtuutuksella annettu suostumus (E)
- Muussa muodossa annettu suostumus (O)

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

Sähköisellä valtuutuksella annettu suostumus (E) on suostumus, joka annetaan sähköisessä muodossa.

Muussa muodossa annettu suostumus (O) on suostumus, joka annetaan muussa kuin sähköisessä muodossa.

6.6 Korttityyppi (kenttä 13)

Korttimaksut raportoidaan korttityypin mukaan (koodilista 7: korttityyppi). Raportoitavat tyypit ovat seuraavat:

- Tiliveloituskortti (debit) (C110)
- Maksuaikakortti (C120)
- Luottokortti (C130)
- Muu kortti kuin maksukortti (C900)

Tiliveloituskortti (debit) (C110) on kortti, jolla kortinhaltija voi maksaa tekemänsä ostokset suoraan ja välittömästi omalta tililtään riippumatta siitä, pitääkö tiliä kortin liikkeeseenlaskija vai jokin muu taho. Käteismaksutoiminnolla varustettu kortti voidaan liittää tiliin, jossa on lisäominaisuutena ylitysoikeus. Käteismaksutoiminnolla varustettujen korttien lukumäärällä tarkoitetaan liikkeessä olevien korttien kokonaismäärää eikä niiden tilien lukumäärää, joihin kortit on liitetty. Käteismaksutoiminnolla varustetun kortin erona luotto- tai maksuaikatoiminnolla varustettuun korttiin on sopimusjärjestely, jolla kortinhaltijan tekemät ostokset veloitetaan suoraan tämän käyttötilillä olevista varoista.

Maksuaikakortti (C120) on kortti, jolla kortinhaltija voi maksaa tekemänsä ostokset kortin liikkeeseenlaskijan ylläpitämältä tililtä tiettyyn sallittuun rajaan saakka (ml. käteisnostot). Tämän tilin saldo maksetaan kokonaan ennalta määritetyn jakson päättyessä. Maksuaikakortin erona luotto- tai tiliveloituskorttiin on sopimusjärjestely, jolla myönnetään luottolimiitti, mutta otettu velka veloitetaan maksamaan ennalta määritetyn ajanjakson päättyessä. Jos kortissa on luottotoiminto, sitä ei raportoida tässä, vaan kategoriassa C130, luottokortti. Maksuaikakortti ilmoitetaan luottokorttina, jos maksuaikatoimintoa ei voida määritellä. Samaa logiikkaa sovelletaan maksuaikakortilla suoritettujen tapahtumien raportointiin.

Luottokortti (C130) on kortti, jolla kortinhaltija voi tehdä ostoksia, ja joissain tapauksissa myös nostaa käteisrahaa ennalta sovittuun rajaan saakka. Myönnetty luotto voidaan maksaa kokonaan tietyn ajanjakson päättyessä, tai se voidaan maksaa osittain; tällöin saldo katsotaan jatkuvaksi luotoksi, josta maksetaan yleensä korkoa. Luottotoiminnolla varustetun kortin erona käteismaksu- tai maksuaikatoiminnolla varustettuun korttiin on sopimusjärjestely, jolla kortinhaltijalle myönnetään jatkuvan luoton mahdollistava luottolimiitti.

Muu kortti kuin maksukortti (C900) on muihin luokkiin kuulumaton kortti. Voi olla esimerkiksi käteiskortti, jonka avulla kortinhaltija voi nostaa käteisrahaa pankkiautomaatilta ja/tai tallettaa käteisrahaa pankkiautomaatille.

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

6.7 Etämaksu/ei-etämaksu (kenttä 15)

Etämaksu/ei-etämaksu raportoidaan tilisiirroille, korttimaksuille ja sähköisen rahan maksuille (koodilista 18: etämaksu/ei-etämaksu). Raportoitavat kategoriat ovat seuraavat:

- Etämaksu (R)
- Ei-etämaksu (NR)
- Siru- tai magneettijuova (NRP)
- Lähimaksu (NRC)

Etämaksu (R) sisältää maksutapahtumat, jotka on käynnistetty internetin kautta tai muulla etäviestintävälineellä ilman, että maksajan ja maksunsaajan tarvitsee olla fyysisesti samaan aikaan paikalla (card not present, CNP). Etämaksuja voidaan tehdä perinteisellä kortilla tai mobiilisovelluksella, johon on tallennettu kortin tiedot. Etämaksut sisältävät seuraavat korttipohjaiset maksut: selaimen kautta tehdyt verkkokaupamaksut (käyttäen perinteistä korttia tai mobiilisovellusta), sovellusten sisällä tehdyt maksut (in-app) sekä henkilöiden väliset maksut (P2P, person-to-person). Raportoitaessa mobiilisovelluksella käynnistettyjä korttimaksuja, etämaksuiksi luokitellaan seuraavat maksutapahtumat: mobiilisovelluksella maksetut verkkokauppaostokset, sovellusten sisällä tehdyt maksut (in-app) sekä P2P-maksut. Kun raportoidaan mobiilisovelluksella käynnistettyjä korttimaksuja, muut kuin kauppiaan tiloissa tehdyt mobiilimaksut lasketaan siis etämaksuihin.

Ei-etämaksu (NR) raportoidaan vain tilisiirroille ja sähköisen rahan maksuille. Korttimaksuille ei-etämaksut raportoidaan erikseen sen mukaan, onko maksu tehty sirulla (tai magneettijuovalla) vai lähimaksulla. Ei-etämaksu sisältää maksutapahtumat, jotka on käynnistetty jollakin fyysisellä päätelaitteella (esim. maksupäätte, tilisiirtoautomaatti, käteisautomaatti, miehittämättömät maksupäätteet). Esimerkiksi tilisiirtoautomaatilla käynnistetyt tilisiirrot raportoidaan sähköisinä maksuina (kenttä 8 saa arvon "Y") ja ei-etämaksuina (ks. kohta 6.14 Päätte). Lisäksi fyysisillä myyntipisteillä käynnistetyt tilisiirtopohjaiset maksut raportoidaan ei-etämaksuina.

Siru tai magneettijuova (NRP) sisältää kontaktilliset korttimaksut, jotka on suoritettu lukemalla kortin siru tai magneettijuova.

Lähimaksu (NRC) sisältää korttimaksut, joissa maksaja ja maksunsaaja (ja/tai heidän laitteensa) ovat fyysisesti samassa paikassa, ja jossa tiedon siirto maksuvälineellä ja maksupäätteellä tapahtuu lähimaksuteknologiaa (esim. NFC, BLE, QR) hyödyntäen. Lähimaksuja voidaan suorittaa perinteisellä kortilla tai mobiilisovelluksella, johon on tallennettu kortin tiedot. Lähimaksuja ovat siten perinteisellä kortilla tehtyjen lähimaksujen lisäksi mobiililaitteella kauppiaan tiloissa tehdyt korttipohjaiset maksut, jotka tapahtuvat hyödyntäen edellä mainittuja lähimaksuteknologioita.

6.8 Päätte (kenttä 17)

Käteisnostot raportoidaan päätelaitteen mukaan (koodilista 12: päätelaitteen tyyppi). Raportoitavat kategoriat ovat seuraavat:

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

- Fyysinen POS (T011)
- Pankkiautomaatti (T020)
- Pankkikonttori (OTC) (T030)
- Muu (T900)

Fyysinen POS (T011) sisältää käteisnostot fyysisellä maksupäätteellä.

Pankkiautomaatti (T020) sisältää käteisnostot pankkiautomaateilla.

Pankkikonttori (OTC) (T030) sisältää kotimaisten pankkien konttoreissa tehdyt käteisnostot. (OTC = Over-The-Counter)

Muu (T900) sisältää esim. postin kautta tilatun käteisen ja rahankuljetuspalvelujen kautta tilatun käteisen.

6.9 Tunnistustapa (kenttä 20)

Maksutapahtumat raportoidaan tunnistustavan mukaan (koodilista 22: tunnistustapa). Raportoitavat kategoriat ovat seuraavat:

- Todennettu asiakkaan vahvaa tunnistamista käyttäen (SCA)
- Todennettu asiakkaan ei-vahvaa tunnistamista käyttäen (NSCA)

Todennettu asiakkaan vahvaa tunnistamista käyttäen (SCA) tarkoittaa maksupalveludirektiivin 4 artiklan 30 kohdan mukaista vahvaa tunnistamista, jossa tunnistaminen perustuu kahteen tai useampaan tekijään.

Todennettu asiakkaan ei-vahvaa tunnistamista käyttäen (NSCA) sisältää tapahtumat, joissa vahvaa tunnistamista ei käytetä delegoidun asetuksen (EU) 2018/ 389 III luvun mukaisen poikkeuksen nojalla, sekä tapahtumat, joihin direktiivin maksupalveludirektiivin 97 artiklan 1 kohdan säännöksiä ei sovelleta.

6.10 Syy, jos non-sca (kenttä 21)

Maksutapahtumat, joissa ei ole käytetty vahvaa tunnistamista, raportoidaan syyn mukaan (koodilista 23: syy, jos non-SCA). Raportoitavat kategoriat ei-vahvan tunnistamisen käytölle perustuvat komission delegoituun asetukseen (EU) 2018/389 ja ne ovat:

- Pienmaksu (R01)
- Pienlähimaksu (R02)
- Maksu itselle (R03)
- Luotettava maksunsaaja (R04)
- Toistuva maksutapahtuma (R05)
- Miehitämätön maksupäätte (R06)
- Yritysten suojatut maksuprosessit ja -protokollat (R07)
- Maksutapahtuman riskianalyysi (R08)
- Kauppiaan käynnistämä tapahtuma (R09)

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

- Muu (R99)

Mikäli maksutapahtumaan on sovellettavissa useampi kuin yksi syy ei-vahvan tunnistautumisen käytölle, ilmoitetaan niistä syy, jota on ensisijaisesti sovellettu. Syyt asiakkaan ei-vahvan tunnistautumisen käytölle ovat toisensa pois-sulkevia.

Pienmaksu (R01) tarkoittaa tilanteita, joissa täyttyvät seuraavat edellytykset:

- a) sähköisen etämaksutapahtuman määrä on enintään 30 euroa; ja
- b) sellaisten aiempien sähköisten etämaksutapahtumien kumulatiivinen määrä, jotka maksaja on käynnistänyt vahvan tunnistamisen viimeisen soveltamisen jälkeen, on enintään 100 euroa; tai
- c) sellaisten aiempien sähköisten etämaksutapahtumien lukumäärä, jotka maksaja on käynnistänyt vahvan tunnistamisen viimeisen soveltamisen jälkeen, on enintään viisi peräkkäistä yksittäistä sähköistä etämaksutapahtumaa.

Pienlähimaksu (R02) tarkoittaa kontaktittomia sähköisiä maksutapahtumia, joissa seuraavat edellytykset täyttyvät:

- a) yksittäisen kontaktittoman sähköisen maksutapahtuman määrä on enintään 50 euroa; ja
- b) sellaisten aiempien kontaktittomien sähköisten maksutapahtumien kumulatiivinen määrä, jotka on käynnistetty maksuvälineellä, jossa on kontaktiton toiminto, on enintään 150 euroa asiakkaan vahvan tunnistamisen viimeisestä soveltamispäivästä laskettuna; tai
- c) sellaisten peräkkäisten kontaktittomien sähköisten maksutapahtumien lukumäärä, jotka on käynnistetty maksuvälineellä, jossa on kontaktiton toiminto, on enintään viisi asiakkaan vahvan tunnistamisen viimeisen soveltamiskerran jälkeen.

Maksu itselle (R03) sisältää tilisiirrot, joissa maksaja ja maksunsaaja ovat sama luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö ja molempia maksutilejä ylläpitää sama tiliä ylläpitävä maksupalveluntarjoaja.

Luotettava maksunsaaja (R04) sisältää maksut, joissa maksunsaaja sisältyy maksajan luotettavista maksunsaajista luomaan luetteloon.

Toistuva maksutapahtuma (R05) sisältää sellaisen sarjan tapahtumia, jossa maksutapahtumat toistuvat maksajan määrittelemän suuruisina samalle maksunsaajalle. Kun maksusarja luodaan ensimmäisen kerran, tai sitä muutetaan, käytetään vahvaa tunnistamista. Sarjan muihin maksuihin vahvaa tunnistamista ei vaadita, jolloin ne sisältyvät tähän erään.

Miehittämätön maksupäätte (R06) sisältää sähköiset maksutapahtumat miehittämättömällä päätteillä liikennemaksun tai pysäköintimaksun maksamisessa. Maksutapahtumat, joihin sovelletaan ((EU) 2018/389 12 artikla).

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

Yritysten suojatut maksuprosessit ja -protokollat (R07) sisältää tilanteet, joissa ei sovelleta asiakkaan vahvaa tunnistamista, koska on kyse oikeushenkilöistä, jotka käynnistävät sähköisiä maksutapahtumia käyttämällä erityisiä maksuprosesseja tai -protokollia, jotka ovat ainoastaan sellaisten maksajien käytettävissä, jotka eivät ole kuluttajia, ja kun toimivaltaiset viranomaiset ovat vakuuttuneita siitä, että näillä prosesseilla ja protokollilla varmistetaan vähintään vastaavat turvallisuustasot kuin maksupalveludirektiivissä säädetään.

Maksutapahtuman riskianalyysi (R08) sisältää sellaiset maksutapahtumat, joihin ei sovelleta vahvaa tunnistamista, koska maksupalveluntarjoaja pitää tapahtumia vähäriskisinä. Vähäriskisyyden edellytykset on määritelty tarkemmin komission delegoituun asetukseen (EU) 2018/389 artiklassa 18.

Kauppiaan käynnistämä tapahtuma (R09) on maksupalveludirektiivin 96 artiklan 6 kohdan mukaisesti petoksia koskevien tietojen raportointivaatimuksesta annettujen EBAn ohjeiden muuttamisesta annettujen EBAn ohjeiden (EBA/GL/2020/01) liitteessä II olevan C osan alaviitteessä 4 määritelty kauppiaan käynnistämä tapahtuma.

Muu (R99) sisältää muihin kategorioihin sopimattomat syyt olla käyttämättä vahvaa tunnistamista.

6.11 Petostyyppi (kenttä 22)

Petokselliset maksutapahtumat raportoidaan petoksen tyyppin mukaan (koodilista 24: petostyyppi). Raportoitavat tyypit ovat seuraavat:

- Petoksentehtäjän antama maksutoimeksianto (F01)
- Kadonnut tai varastettu kortti (F02)
- Korttia ei vastaanotettu (F03)
- Väärennetty kortti (F04)
- Korttitiedot varastettu (F05)
- Petoksentehtäjän muuntama maksutoimeksianto (F06)
- Maksajan manipulointi (F07)
- Oikeudeton maksutapahtuma (F08)
- Muu (F99)

Petoksentehtäjän antama maksutoimeksianto (F01) sisältää petokset, jossa petoksen tekijä antaa väärennetyn maksutoimeksiannon hankittuaan maksajan tai maksunsaajan arkaluonteisia maksutietoja petollisin menetelmin.

Kadonnut tai varastettu kortti (F02) sisältää petokset, joissa kadonnutta tai varastettua sähköistä rahakorttia käytetään ilman kortinhaltijan todellista, hiltaijaista tai ilmeistä lupaa.

Korttia ei vastaanotettu (F03) sisältää petokset, jotka on tehty kortilla, jota ei maksajan mukaan ole vastaanotettu, vaikka maksajan maksupalveluntarjoaja vahvistaa lähettäneensä sen maksajalle (mitä tahansa toimitustapaa käyttäen).

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

Väärennetty kortti (F04) sisältää petokset, joihin liittyy muutetun tai laittomasti jäljennetyn korttipohjaisen maksuvälineen käyttö, mukaan lukien magneettijuovan tai koholeimauksen jäljentäminen tai muuttaminen.

Korttitiedot varastettu (F05) sisältää petokset, joissa korttipohjaiseen maksuvälineeseen on kohdistunut maksupalveludirektiivin 4 artiklan 32 kohdassa määriteltyjen arkaluonteisten maksutietojen varkaus.

Petoksentekijän muuntama maksutoimeksianto (F06) sisältää petokset, joissa petoksen tekijä keskeyttää oikeutetun maksutoimeksiannon ja muuntaa sitä jossakin vaiheessa maksajan laitteen ja maksupalveluntarjoajan välisen sähköisen viestinnän aikana tai muuntaa maksuohjetta maksupalveluntarjoajan järjestelmässä ennen maksutoimeksiannon selvitystä ja katteensiirtoa.

Maksajan manipulointi (F07) sisältää petokset, joissa petoksen tekijä on manipuloinut maksajan antamaan maksutoimeksiannon tai antamaan maksupalveluntarjoajalle ohjeen tehdä niin, vilpittömässä mielessä, maksutilille, jonka se uskoo kuuluvan oikeutetulle maksunsaajalle.

Oikeudeton maksutapahtuma (F08) sisältää petokset, jotka ovat seurausta arkaluonteisten maksutietojen tai maksuvälineen katoamisesta, varastamisesta tai joutumisesta väriin käsiin, riippumatta siitä, oliko asia maksajan todettavissa ennen maksua ja oliko asia maksajan törkeän huolimattomuuden syytä tai toteutettu ilman maksajan suostumusta.

Muu (F99) sisältää muut kuin tässä kentässä eriteltyt petostyytit.

6.12 Tappion vastuunkantaja (kenttä 23)

Petoksista johtuvat tappiot raportoidaan tappion vastuunkantajan mukaan (koodilista 25: tappion vastuunkantaja). Raportoitavat kategoriat ovat seuraavat:

- Raportoiva PSP (PSP)
- Maksupalvelunkäyttäjä (PSU)
- Muu osapuoli (OTH)

Raportoiva PSP (PSP) sisältää tapahtumat, joissa petoksista koitua tappio tulee raportoivan maksupalveluntarjoajan kannettavaksi.

Maksupalvelunkäyttäjä (PSU) sisältää tapahtumat, joissa petoksista koitua tappio tulee raportoivan maksupalveluntarjoajan asiakkaan kannettavaksi.

Muu osapuoli (OTH) sisältää tapahtumat, joissa petoksista koitua tappio koituu jonkin muun tahon kuin raportoijan tai raportoijan asiakkaan maksettavaksi.

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Rahoitustilastotoimisto

16.12.2022

Julkinen

6.13 Vastapuolen PSP:n sijaintimaa (kenttä 24)

Kentässä raportoidaan maksutapahtuman vastapuolen maksupalveluntarjoajan sijaintimaa. Maa raportoidaan koodilistan *Maa (ISO 3166)* mukaisilla koodiarvoilla.

6.14 Pääteen sijaintimaa (kenttä 25)

Kentässä raportoidaan sen pääteen sijaintimaa, jolla maksutapahtuma on tehty. Maa raportoidaan koodilistan *Maa (ISO 3166)* mukaisilla koodiarvoilla.